

Dopady sociálních sítí na žáky středních škol (vedoucí práce Mgr. Pavla Andrysová Ph.D.)

Machů Šárka

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Šárka Machů
Osobní číslo: H120159
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika
Forma studia: prezenční

Téma práce: Dopady sociálních sítí na žáky středních škol

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti pozdní adolescence, internetu, dopadů sociálních sítí na žáky středních škol a volného času.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HÁJEK, B., B. HOFBAUER a J. PÁVKOVÁ. Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.

HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

KULHÁNKOVÁ, Hana, Jakub ČAMEK. Fenomén Facebook. Kladno: BiqOak, 2012. ISBN 978-80-904764-0-0.

VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie I: Dětství a dospívání. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Pavla Andrysová, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

9. ledna 2015

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2015

Ve Zlíně dne 9. ledna 2015

doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 20.3.2015

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolnosti až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédá k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce zaměřená na téma sociálních sítí je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a praktickou. V prvním úseku teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy týkající se internetu a jeho vývoj, dále jsou zde popsány sociální sítě, především ty, které jsou u nás v České Republice nejvíce používány. V další části jsou popsány pojmy jako dospívání, vrstevnická skupina, socializace a emoční vývoj v období dospívání. Nalezneme zde informace týkající se proměn jedince v období dospívání. V neposlední řadě se zaměřuje na volný čas a také historii volného času v České Republice nebo jeho využití, negativní a pozitivní dopady sociálních sítí. V praktické části jsou pomocí dotazníkového šetření vyhodnoceny získané informace od respondentů, kterými jsou studenti vybraných středních škol. Pomocí grafů a tabulek jsou získané výsledky znázorněny. Cílem bakalářské práce je zjistit, zda žáci využívají svůj volný čas raději u internetu nebo aktivněji.

Klíčová slova:

Sociální sítě, internet, Facebook, volný čas, negativní dopady, pozitivní dopady

ABSTRACT

Bachelor's thesis focused on the topic of social networks is divided into two parts, theoretical and practical. In the first section of the theoretical part are explained basic concepts about the internet and its development, there are described the social network, especially those that are with us in the Czech Republic the most used. In the next section are described the concepts such as adolescence, vrstevnická group, socialization, and emotional development during adolescence. Here we find the information relating to the transformations of the individual in the period of adolescence. Last but not least is the focus on the free time and also the history of the free time in the Czech Republic or its use, the negative and the positive impact of social networking sites. In the practical part are using a questionnaire survey to you-evaluated the information obtained from the respondents, who are students of selected secondary schools. Using graphs and tables are the results obtained depicted. The aim of this thesis is to find out whether pupils use their spare time rather with the internet or active

Keywords:

social network, internet, Facebook, free time, negative effects, positive impal

Děkuji touto cestou především paní doktorce Mgr. Pavle Andrysové, Ph.D za pomoc při zpracování mé bakalářské práce a odborné rady. Dále všem, kteří mi poskytli cenné informace při jejím zpracování a mé rodině, která mě podporovala po celou dobu mého studia.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „Dopady sociálních sítí na žáky středních škol“ zpracovala sama s použitím uvedené literatury a že odevzdaná bakalářská práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Motto:

„ Cesta, na níž se slabí stávají silnějšími, je táž jako cesta, na níž se silní zdokonalují“

Marie Montessoriová

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 INTERNET	14
1.1 RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ NA INTERNETU	14
2 SOCIÁLNÍ SÍTĚ	16
2.1 FACEBOOK	17
2.2 DALŠÍ SOCIÁLNÍ SÍTĚ	18
3 POZITIVA SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	20
4 NEGATIVA SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	22
4.1 KYBERŠIKANA.....	22
4.2 KYBERSTALKING	23
4.3 ZDRAVOTNÍ RIZIKA.....	23
4.4 PREVENCE NEGATIVNÍCH RIZIK.....	24
4.5 PROJEKTY ZAMĚŘENÉ NA BEZPEČÍ NA INTERNETU	25
5 OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ	27
5.1 EMOČNÍ VÝVOJ.....	28
5.2 VRSTEVNICKÁ SKUPINA.....	29
5.2.1 Význam vrstevnické skupiny v období adolescence	29
5.3 SOCIALIZACE.....	30
6 VOLNÝ ČAS	31
6.1 HISTORIE VOLNÉHO ČASU	32
6.2 FUNKCE VOLNÉHO ČASU.....	33
6.2.1 Výchovně-vzdělávací funkce	33
6.2.2 Zdravotní funkce	33
6.2.3 Sociální funkce.....	33
6.2.4 Preventivní funkce.....	34
6.3 ZÁJMOVÉ ČINNOSTI	34
6.3.1 Zájmové činnosti společenskovední.....	35
6.3.2 Zájmové činnosti pracovní-technické.....	35
6.3.3 Zájmové činnosti přírodovědné.....	35
6.3.4 Zájmové činnosti estetickovýchovné	36
6.3.5 Zájmové činnosti tělovýchovné.....	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
7 VÝZKUMNÁ ČÁST	39
7.1 VÝZKUMNÉ CÍLE.....	39
7.1.1 Dílčí cíle	39

7.2	VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	39
7.2.1	Dílčí výzkumné otázky.....	39
7.3	METODA VÝZKUMU.....	40
7.4	VÝZKUMNÝ SOUBOR	40
7.5	PRŮBĚH VÝZKUMU	41
8	VYHODNOCENÍ VÝZKUMU	42
8.1	ANALÝZA VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	42
8.2	SHRnutí VÝSLEDKŮ	64
8.3	NÁVRHY A DOPORUČENÍ.....	66
	ZÁVĚR	68
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	70
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	72
	SEZNAM GRAFŮ	73
	SEZNAM TABULEK.....	74
	SEZNAM OBRÁZKŮ	75
	SEZNAM PŘÍLOH.....	76

ÚVOD

Z médií se na nás neustále valí informace o negativních dopadech sociálních sítí a občas i člověk sám na sobě pocítuje změny v chování zapříčiněné rostoucím vlivem internetu. Například ve zprávách jsme často informováni o zneužití osobních dat nebo odcizení identity přes sociální síť.

Téměř každý adolescent je vlastníkem profilu na nějakém komunikačním portálu, jako je například Facebook, Twitter nebo MySpace. Právě adolescenti tráví nejvíce času na sociálních sítích ať už kvůli kontaktu se svými přáteli nebo z jiných důvodů. Ihned po příchodu ze školy domů si vypisují se svými kamarády, aby jim sdělily své zážitky nebo shlédli, co je za tu chvíli „nového“. Lze tedy říci, že tyto portály dennodenně ovlivňují naše životy.

Sociální síť s sebou přináší také zábavnou formu her. Avšak děti často shledávají zábavnou formu v agresivních hrách tzv. střílačkách. Vůbec si neuvědomují možnost vlivu těchto her, které dokážou z mírumilovného, přátelského člověka vytvořit agresivního jedince, který například začne šikanovat své spolužáky. Tyto hry jsou v dnešní době tak propracovány, že si děti ani neuvědomují co je realita a co je pouhá hra. Právě hru zařazují do svého reálného života, což má na jedince, ale i jeho okolí velmi negativní dopad.

V dnešní době už se snad ani žádné zaměstnání neobejde bez počítačových technologií a internetu. Právě prostřednictvím internetových stránek lidí často komunikují se svými obchodními partnery, ale i nakupují, seznamují se s novými lidmi nebo si usnadňují práci díky internetovému bankovníctví.

Trend ve využívání sociálních sítí je stále vzrůstající a počet uživatelů je každým dnem vyšší a vyšší. Tento pokrok lidem v mnohém usnadnil život, ale přináší s sebou také mnoho problémů. Dochází ke ztrátě osobního kontaktu, čímž trpí především mezilidské vztahy. Mnohdy také lidé zveřejňují své osobní údaje, kontakty a fotografie, které mohou být použity v neprospěch dotyčného jedince. V této oblasti jsou nejvíce ohroženy děti a dospívající, jelikož si negativa spojená s využíváním informačních a komunikačních technologií vůbec neuvědomují. Pokud tempo růstu uživatelů a čas trávený na internetových sociálních sítích bude stále vzrůstat, tak budeme s největší pravděpodobností trávit veškerý svůj volný čas on-line na internetu.

Vzhledem k tomu, že se s problematikou tzv. on-line života setkáváme každý den jak v práci, tak i doma u svých ratolestí, rozhodla jsem se zaměřit se ve své bakalářské práci právě na téma internet a především na sociální síť.

Bakalářská práce týkající se dopadů sociálních sítí na žáky středních škol je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. V části teoretické se zaměřuji na internet a vývoj internetu nebo na sociální síť. Dále jsou objasněny pojmy z období dospívání, jako vrstevnická skupina a socializace v tomto období. V praktické části se snažím uplatnit teoretické znalosti v praxi. Pomocí dotazníkového šetření a grafického znázornění vyhodnocuji získané informace od respondentů. Hlavním cílem bakalářské práce je zmapování dopadů sociálních sítí na žáky středních škol.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INTERNET

Vznik Internetu by se dal přirovnat k vynálezu například automobilu. Internet, sociální sítě a celkově komunikační portály usnadňují komunikaci, ale právě internet se stal daleko vlivnějším faktorem v našem životě než zmíněné vynálezy. Internet byl velkým vynálezem pro lidstvo. Dalo by se říci, že internet boří hranice, ať už rasové, věkové nebo i generační. Díky internetu komunikují s lidmi na druhém konci světa, nakupují nebo vyhledávají nej-různější informace.

Užívání internetu vedlo, vede a i nadále povede k velkým změnám. Mění styl naší práce, chování, ale zásadně ovlivňuje naši komunikaci. I když nám v mnohém usnadňuje práci, nemůžeme opomenout rizika, které sebou přináší. Internet je místo, kde se mnoho lidí chová zcela jinak než ve skutečném životě, což může mít jak pozitivní tak i negativní důsledky. Nedostatek komunikace tváří v tvář má zvláštní vliv na identitu uživatele v kyberprostoru. Při textové komunikaci má jedinec možnost prezentovat svou vlastní identitu, či zůstat zcela anonymní. Problém však nastává tehdy, kdy uživatel sociální sítě zveřejňuje své osobní údaje nebo kontakty. Mnoho z nás si neuvědomuje rizika spojená s využíváním moderních technologií například právě rizika spojená s uveřejněním osobních údajů. Často dochází k odcizení identity nebo osobních dat, které bývají využity v neprospěch uživatele sociální sítě. Vynalézavost některých počítačových pirátů nezná mezí. I když o těchto rizicích jsme informováni i prostřednictvím médií, nemůžeme říci, že bychom si dávali větší pozor na to, co zveřejňujeme. U dospívajících dochází ke chuti zviditelnit se, což bývá spojováno s popularitou. Tuto možnost, tedy zviditelnit se, nám pochybně internet přináší. Bohužel tím vzrůstají i negativní dopady a rizika spojená s využíváním internetových stránek.

1.1 Rizikové chování na internetu

Pro většinu mladých lidí jsou nové technologie a pobyt online důležité. Proto je pro ty, kdo musí čelit nějaké formě online agrese, často neskutečně těžké uniknout.

Z různých studií bezpečnosti dětí na internetu vyplynuly následující typy nejrizikovějšího online chování:

- Poskytování osobních informací jako je jméno, adresa bydliště, telefonní číslo,
- chatování se zcela neznámou osobou o sexuálních tématech,

- odesílání nebo online sdílení vlastních fotografií nebo nahrávek se sexuální tematikou,
- účastnění se živých „sex show“ prostřednictvím webkamery se zcela neznámou osobou,
- dostavení se na osobní schůzku s neznámým člověkem z online prostředí bez řádných bezpečnostních opatření,
- poskytování osobních fotek na internetu za úplatu,
- provozování kybersexu za úplatu. (Hulanová, 2012, s. 98)

Kyberšikana je neodloučitelnou součástí internetu a online komunikace, stejně jako kyberstalking (v překladu se jedná o pronásledování, které probíhá prostřednictvím komunikačních portálů). Kyberšikana je s tradiční šikanou nerozlučně spjata. Definovat kyberšikana s obecnou platností je poměrně těžké. Komplexní a často užívanou definici nabízí Priceová a Dalgleish (2010. s. 21): *„Kyberšikana je kolektivní označení forem šikany prostřednictvím elektronických medií, jako je internet a mobilní telefon, které slouží k agresivnímu a záměrnému poškození uživatele těchto médií“*

V dnešní době je také znám pojem sexting, jenž je spjat stejně jako kyberšikana a kyberstalking s online komunikací a internetem. Sexting ve zkratce znamená odesílání fotografií, videí nebo i zpráv, které s sebou nesou sexuální podtext (nahé fotky, pornografické videa).

Samozřejmě jak už bylo vzpomenuto, pouhé udání svých osobních dat může člověku ublížit, a to nejen v kyber prostoru, ale i v reálném životě.

2 SOCIÁLNÍ SÍŤE

Pojem sociální síť je převzatý z anglického slova social network, což znamená sociální síť. Tento pojem lze definovat jako určitou internetovou službu, která umožňuje vytvořit si profil, komunikovat s lidmi nebo sdílet informace, jako například fotografie, videa apod. Někdy místo pojmu můžeme slyšet pojem internetové diskusní fórum. Jde vlastně o to samé, jen fórum je většinou zaměřeno na určitou skupinu lidí, kteří si vyměňují své názory. Například se zaměří na těhotné ženy a ty si mohou prostřednictvím fóra sdělit své zkušenosti s tímto obdobím života. Zatímco dříve byli na vrcholech internetové stránky jako youtube.com nebo Google, dnes na přední pozice atakují sociální sítě, především sociální síť Facebook.

Z původně malé experimentální počítačové sítě, která spojovala jen asi deset vojenských stanovišť ve Spojených státech, se na počátku devadesátých let stalo globální interaktivní médium. Rychlost, s jakou se internet začal šířit do celého světa, byla a stále je obrovská. Již čtyři roky po jeho otevření široké veřejnosti získal 50 milionů uživatelů. Jen pro srovnání, rádio získalo stejný počet uživatelů za 30 let a televize za 13 let. (Hulanová, 2012, s. 17).

U nás, tehdy ještě v Československé republice, došlo k rozvoji internetu až počátkem roku 1990. V listopadu 1991 proběhly první pokusy o připojení k Internetu, ale oficiální připojení naší republiky proběhlo na pražském ČVUT až 13. 2. 1992.

V současné době dochází k velkému rozvoji sociálních sítí, hlavně Facebook, MySpace nebo Twitter. Je to „místo“, kde se online scházejí lidé, kteří by se v reálném světě neselekali, ale i ti, kteří se setkávají dennodenně. Využití sociálních sítí je v současné době velmi široké. Důvodem je především zájem lidí, kteří využívají internet, jsou rádi, že mezi sebou mohou tak snadno komunikovat a samozřejmě je to i přínos pro firmy, obzvláště pro marketing firem. Na internetových stránkách, ale i sociálních sítích vidíme reklamy, které propagují ať už určitou firmu nebo produkty.

Na sociálních sítích si lidé vytvářejí svůj profil, který musí mít každý uživatel. Profil obsahuje osobní údaje jako jméno, adresa, fotografie, vzdělání nebo zájmy. Tyto informace jsou přístupné pro ostatní uživatele sociálních sítí. Bohužel jsou známy případy, kdy někteří lidé kvůli sociálním sítím přišli o práci jen kvůli tomu, že mimo pracovní dobu uveřej-

ňovali, jak je jejich práce nebaví. Vše co uživatel napíše na sociální síti, může kdokoli vidět.

Sociální sítě mají také své znaky, mezi které patří například sdružování lidí, profily, komunikace nebo aplikace. Pokud se bavíme o sdružování lidí, máme na mysli, že lidé se sdružují do určitých skupin za účelem buď komunikace, nebo zábavy. Komunikace na sociálních sítích probíhá většinou dvěma způsoby, buď to přímou zprávou (tu vidí pouze odesílatel a příjemce zprávy) nebo na způsob hromadného rozesílání zpráv (zpráva je odeslána všem uživatelům, které má odesílatel v přátelích). Mezi aplikace řadíme různé hry. Je to dnešní největší doplněk sociálních sítí. Je sice mnoho her, které nám umožňují si při nich odpočinout nebo hry založené na logice. Ale nevyhneme se zde ani agresivním hrám.

2.1 Facebook

Historie Facebooku sahá až do roku 2004, kdy byl tento komunitní server spuštěn zakladatelem Markem Zuckerbergem, jenž v té době ani zdaleka netušil, jaké popularitě se bude Facebook za pár let těšit. Původně tento projekt sloužil jen jako komunitní systém pro studenty Harvardu. Začátkem roku 2006 se však k Facebooku začaly přihlašovat i velké společnosti, a do 11. srpna 2006 byl Facebook zpřístupněn všem lidem starším 13 let. Facebook se tak z nevinné univerzitní sítě, vytvořené tzv. „na koleně“, stal jedním z největších komunitních serverů na světě. (Hulanová, 2012, s. 93)

Záměrem Facebooku je mít co největší počet aktivních uživatelů k čemuž slouží i ikonka zeměkoule. Jakmile se někdo připojí a sdílí status nebo ohodnotí naši fotku, tak se tato ikonka zbarví do červena a my se dozvídáme o aktivitě uživatele. Velmi pozitivní věcí právě na této sociální síti je možnost si profil uzamknout. Znamená to, že uživatel, který si zamkne profil, může sdílet své informace pouze s dalšími uživateli, které má v přátelích. Tudíž cizí osoba se dozví pouze jeho jméno, ale k ostatním informacím jako je adresa nebo vzdělání se nedostane. Další neoddelitelnou funkcí sociální sítě Facebook je tzv. zeď, je to místo, kde jsou shrnuty všechny aktivity uživatele. Na této sociální síti si můžeme také utvářet své vlastní skupiny. Skupiny mohou být jak uzavřené (příspěvky ve skupině si mohou prohlédnout pouze členové skupiny), tak i otevřené (příspěvky si může zobrazit kdokoli).

Facebook je u nás, v České Republice, určitě nejpoužívanější sociální sítí. Tuto informaci si můžeme potvrdit i v různých výzkumech, které se týkaly právě sociálních sítí. Jedince, který chce být uživatelem Facebooku musí mít minimálně 13 let, avšak při přihlašování jde velmi jednoduše zfalšovat věk, ale i jméno apod. Tudíž tuto sociální síť využívají i děti mladší 13 let. Ti si ale často neuvědomují, s kým se dají do řeči, co by neměly zveřejňovat a tak se také často stanou oběťmi v kyber prostoru.

Obr. 1: Úvodní strana sociální sítě Facebook (<http://www.facebook.com.cz/>.)

2.2 Další sociální sítě

Mezi další sociální sítě, které jsou u nás hodně rozšířeny, patří například MySpace. Tato sociální síť vznikla v roce 2003 a získala si svoji popularitu především v USA. Slouží jako sociální síť s možností vytvořit si svůj profil, kde uživatelé mohou ukládat nebo sdílet multimédia. Funkcionalita sociální sítě MySpace je tedy téměř totožná jako u sociální sítě Facebook.

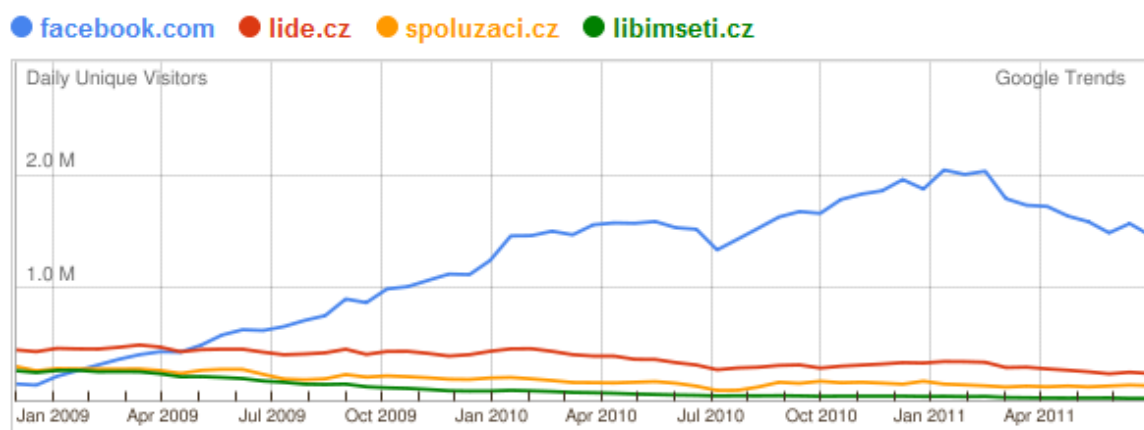
Velmi populární je také Twitter, který byl založen v roce 2006 a slouží především pro mikroblogy. Mikroblogování znamená, že pošleme jinému uživateli zprávu a ta bude zveřejněna na jeho profilu. Tudíž tato zpráva bude dostupná a viditelná pro všechny uživatele Twitteru. Využívá také možnosti tzv. brány, kdy uživatelé mohou odesílat své zprávy i přes SMS zprávu.

Google+ je také sociální sítí, i když u nás ne moc známou. Google+ vznikl v roce 2011 jako obdoba sociální sítě Facebook. Hlavní rozdíl mezi těmito dvěma sociálními sítěmi spočívá v nastavení sdílení přes tzv. kruh, do kterých můžeme rozdělit jednotlivé osoby a sdílet určité věci jen s těmi uživateli, kterých se to týká.

Hodně používanou sociální sítí je také stránka Lidé.cz, která slouží jako internetové fórum. Uživatelé si zde zakládají své profily nebo blogy. V neposlední řadě také zastává funkci chatovacího serveru, internetové seznamky a nabízí internetové kurzy. Také zde uživatel může sdílet fotografie. Tento server je propojen s další sociální sítí Spolužáci.cz, kde si uživatelé taktéž zakládají profily a mohou mezi sebou komunikovat. Tento server je tzv. českou obdobou sociální sítě Facebook. Server je především určen pro spolužáky nebo bývalé spolužáky. (Hulanová, 2012, s. 85-86).

Mezi nejpoužívanější sociální sítě u nás patří bez pochyby i Líbímseti.cz. Jejím hlavním cílem je vytvoření profilu a možnosti seznámit se s jinými lidmi. Dalo by se říci, že tato stránka funguje především jako seznamka. V roce 2002 byla stránka Líbímseti.cz nejnavštěvovanější sociální sítí v České Republice. Dnes se už tak popularitě netěší.

Samozřejmě sociálních sítí existuje daleko více, ale zde uvedené patří mezi nejčastěji využívané u nás v České Republice. Mezi nejvíce používanou sociální sítí patří jednoznačně Facebook, jak můžeme vidět i v níže uvedeném grafu. Je jedničkou mezi sociálními sítěmi, které jsou nám dostupné. Facebook využívá více než polovina všech obyvatel České Republiky.

Obr. 2: Nejčastěji využívané sociální sítě v ČR (<http://www.lupa.cz/clanky/cesko-v-socialnich-sitich/>)

3 POZITIVA SOCIÁLNÍCH SÍTÍ

Pro některé lidi je sociální interakce tváří v tvář velmi obtížná, ale díky internetovým sociálním sítím si vytváří tyto jedinci sociální vazby bez přímého kontaktu. Pomocí komunikace přes sociální sítě může dojít k rozvoji sebevědomí tudíž posléze i zlepšení komunikace. Dalším pozitivem je rozvoj technických dovedností, nejen u mladých lidí, ale i dospělých jedinců či seniorů. Dále pak slouží k navazování sociálních vztahů. Přes internet je navazování vztahů snazší nežli v reálném offline světě. Jedinec se tak více otevře, je komunikativnější a sebevědomější než při interakci tváří tvář s jiným člověkem. Uživatel se tak může vyhnout strachu z odmítnutí.

Díky diskuzím, které na sociálních sítích probíhají, se člověk dozví nové informace, ale také, získá cenné rady od ostatních uživatelů. Učí se vyjadřovat, komunikovat nebo prosazovat svůj názor. Samozřejmě se setkává i s jinými lidmi, kteří mohou ovlivnit jeho pohled na svět. Ve využívání sociálních sítí hraje také velkou roli rozmanitost. Lidé se mohou seznámit s lidmi z různých koutů světa, jelikož je přístupný všem lidem ať už různého náboženství nebo různé rasy.

Mezi pozitiva sociálních sítí bych také řadila možnost vytvořit si svůj vlastní blog nebo internetovou stránku. Mládež právě v tomto období prochází fyzickým, ale i psychickým vývojem. Tento vývoj s sebou nese i to, že jedinec je zmatený. Právě v období dospívání se nejvíce můžeme setkat s negativním chováním. Dospívající se snaží nějak projevit. Bohužel často tyto projevy přesahují rámec slušného chování. Pokud si uživatel v tomto období vytvoří na internetových stránkách svůj blog, může se tak vyvídat a jeho vrstevníci nebo ostatní uživatelé mu mohou poradit a pomoci. Jak je nám všem známo v tomto období, dospívající proti všemu vzdoruje, ale i odmítá komunikovat se svými rodiči. Proto bych možnost vlastního blogu brala jako pozitivum. Pokud se člověk nevyvídá z toho, co ho trápí, může v sobě pocity potlačovat a jednoho dne tyto pocity vybuchnou. Je už jen otázkou, co bude následkem tohoto výbuchu.

V neposlední řadě za pozitivum sociálních sítí můžeme považovat rovnocenné postavení uživatelů. Často pro nás bývá problematické komunikovat například s příslušníky romské menšiny, ale při kontaktu přes sociální sítě uživatele nevidíme a častokrát ani netušíme, že se jedná právě o příslušníka romské menšiny. Tudíž když komunikujeme s příslušníkem romské menšiny, stává se pro nás komunikace snadná. Bohužel často nastá-

vá problém v tom, že netušíme, s kým komunikujeme. Jelikož nevíme, kdo sedí za monitorem na druhé straně, tak ani nevíme, jestli nejde například o pedofila, agresora nebo o člověka, který nás chce nějakým způsobem zneužít. Samozřejmě je velmi těžké se v kyberprostoru bránit, pokud nevíme, kdo na nás útočí nebo nás chce zneužít. Únik se pak stává komplikovanější než v reálném životě.

4 NEGATIVA SOCIÁLNÍCH SÍTÍ

Na internetových sociálních sítích si uživatelé vytváří svůj profil, který obsahuje jejich osobní údaje (jméno, telefonní číslo, adresu apod.), někdy až intimní informace. Tyto osobní informace jsou prostřednictvím internetu sdíleny a snáze tak může dojít k jejich zneužití. Obzvláště pokud tyto informace obdrží nevhodná osoba. Na internetových sociálních sítích můžeme nalézt také spoustu falešných profilů a identit, pod těmito profily se mohou skrývat potencionální agresori či násilníci. Tímto způsobem si často vyhlédnou svou oběť a snáze praktikují své zlé úmysly. Jedná se například o vydírání, kyberšikanu atd. Nejvíce ohroženou skupinou jsou děti a senioři jelikož se neumí dostatečně bránit.

Mezi okolnosti, které mohou negativně ovlivnit chování lidí na internetu, patří ztráta očního kontaktu, stírání individuálních rozdílů nebo možnost kdykoliv se odpojit z internetu. Ale také představa, že vše co se na internetu děje zůstane na internetu a nedotkne se nás v tom v reálném životě, což není pravda.

Z výzkumu Consumer Reporsrts, který se uskutečnil v roce 2011, vyplynulo, že více jak 7 milionů uživatelů Facebooku lže o svém reálném věku, tedy, že jsou mladší 13 let. Mezi těmito uživateli je více než 5 milionů mladších než 10 let. Licenční pravidla Facebooku však vyžadují, aby uživateli bylo nejméně 13 let. (Hulanová, 2012, s. 95-96).

Státy jako je USA nebo Kanada řeší problémy, které souvisejí s využíváním sociálních sítí, zákonem. Mají k dispozici zákony jak proti kyberšikaně, tak i proti kyberstalkingu. U nás bohužel tato problematika z politického hlediska až tak do hloubky propracována není. Tudíž je potřebné, aby se uživatel sociální sítě uměl bránit sám, věděl, jak se na internetu a sociálních sítích chovat a také to, co je vhodné zveřejňovat a co bychom si měli nechat pouze pro sebe. Neméně důležité je, aby uživatel v případě, kdy se v nějakém problému ocitne, věděl na koho se obrátit. K tomuto z velké části napomáhají projekty, které jsou zaměřeny na bezpečnost internetových stránek.

4.1 Kyberšikana

Kyberšikana v podstatě vychází z definice šikany. Liší se pouze v některých detailech jako je například určitý odstup agresora a oběti. Tím, že nejsou oba aktéři v přímém kontaktu, sílí v agresorovi pocit bezpečí z anonymity. Další rozdíl je skutečnost, že kyberšikana může probíhat kdykoliv během dne a oběť se před tímto útokem nemá kde schovat. Na-

víc kyberšikana může mít i mezigenerační rozměr. Děti tak mohou šikanovat dospělé, včetně svých rodičů nebo učitelů, na které by si za normálních okolností netroufily.

Podle Aleny Černé je kyberšikana „*záměrné agresivní chování, které je prováděno buď jednotlivcem, nebo skupinou prostřednictvím elektronických médií vůči člověku, jenž se v danou chvíli nemůže vůči útoku bránit. Přičemž kyberšikana může být ve svých dopadech stejně závažná, ne-li závažnější než tradiční (školní) šikana.*“ Tento jev se týká především dnešních dětí a zejména dospívajících, generace, kterou autor v termínu kyberšikana Bill Belsey nazývá generační always on – pořád online, stále připojení. (Černá, 2013, s. 9)

Základní prvky kyberšikany:

- záměrné agresivní chování ze strany útočníka,
- děje se prostřednictvím elektronických médií,
- mocenská nerovnováha,
- opakovanost děje,
- oběti je toto jednání vnímáno jako nepříjemné a ubližující.

4.2 Kyberstalking

Kybertalking (pronásledování) je zneužívání internetu, mobilních telefonů či jiných informačních technologií k pronásledování, zastrašujícímu chování, narušování soukromí, opakovanému obtěžování, které může mít různou podobu a intenzitu. Tento druh obtěžování může mít i fyzickou podobu. Toto chování snižuje kvalitu života a ohrožuje bezpečnost dětí i dospělých. Motivы agresora (kyberstalkera) mohou být různé, velice často se jedná o neopětovanou lásku, kdy se agresor cítí ublíženě. V České republice je kyberstalking od 1. 1. 2010 zařazen mezi trestné činy. Musí jít o jednoznačný charakter stalkingu, který trvá minimálně 4 - 6 týdnů.

4.3 Zdravotní rizika

Vývoj s přetváření nových technologií si odnáší i následky na zdraví jednotlivců. Následky mohou mít charakter epidemií a přinášejí nám spoustu problémů. Navíc užívání počítačů není zadarmo. Potíže způsobené počítači přichází pozvolna, a jsou tím pádem podceňovány, proto je léčba mnohdy zdlouhavá a poté je nutná změna pracovního režimu

na počítači. Nárůst onemocnění způsobených počítačem má tendenci raketově stoupat. Nemoci způsobené počítači by se mohli omezit pomocí ergonomicky tvarovaných zařízení počítače.

Co je třeba zkontrolovat na počítači, abychom se možná co nejdéle a nejúčinněji vyvarovali zdravotním potížím:

- Obrazovka (výška, kontrast, dostatečně velké ikony)
- Myš (pohodlný úchop, speciální podložka)
- Klávesnice (dostatek prostoru mezi klávesnicí a rohem stolu)
- Židle (výška, opěrka)
- Stůl (výška, prostor pro nohy)
- Osvětlení (dostatek přirozeného světla)
- Prostředí (vhodná teplota, nežádoucí hluk).

Zdravotními problémy mohou být bolesti očí či zad, tloustnutí apod.

Státní zdravotnický ústav vytvořil plakát na téma „Usnadni si práci na počítači.“ Ke stažení je na adrese www.szu.cz.

4.4 Prevence negativních rizik

Uživatel může na internetu nalézt spoustu informací, které mu budou připadat pravdivé nebo se mu budou hodit do školy. Může komunikovat se spolužáky, kamarády, ale také i s cizími lidmi. Uživatel musí bezpečně poznat, že člověk, se kterým si chatuje, se nevydává za někoho jiného. Všem z nás jsou určité situace, kdy mládež uvěřila svému „kamarádovi“ a poskytla mu osobní informace nebo fotky se sexuálním podtextem. Osoba, která se vydávala za kamaráda, poté tyto informace zneužila v neprospěch jedince. Proto musí vědět na co si dát pozor, čemu se vyvarovat nebo jak se bránit.

Zásady vyvarování se rizik:

- Nedávat nikomu adresu ani telefonní číslo
- Neposílat nikomu, koho neznáš, své fotografie
- Udržovat si hesla v tajnosti
- Nereagovat na neslušné nebo hrubé vzkazy
- Nedomlouvat si schůzku s neznámým člověkem na internetu
- Svěř se dospělému, pokud tě něco uvede do rozpaků

- Nedej šanci virům
- Nevěř každé informaci, kterou nalezneš na internetu
- Když s někým nechceš komunikovat, tak s ním nekomunikuj

Výše zmíněné problémy či rizika nejsou zdaleka jedinými, které nás mohou dostihnout při užívání sociálních sítí. Jsou známé také termíny jako „flaming“. Je to označení nepřátelského chování uživatelů prostřednictvím sociální sítě. Mezi znaky flamingu patří umísťování urážek na zeď sociální sítě, tak aby to každý viděl. Tyto útoky se stupňují.

Novým termínem, který se hojně využívá v souvislosti se sociálními sítěmi je pojem sexting, jedná se o elektronické rozesílání videí nebo fotografií se sexuální tematikou.

4.5 Projekty zaměřené na bezpečí na internetu

V České republice to bohužel nefunguje tak, jako například v USA nebo Kanadě, kde existují zákony nejen proti kyberšikaně. Naší jedinou možností jsou učitelé a rodiče, kteří mohou informovat žáky a své ratolesti o negativních dopadech sociálních sítí.

Další možností, jak se informovat jsou například projekty, které jsou zaměřeny na bezpečí při využívání sociálních sítí nebo celkově internetu. Tyto projekty jsou zaměřené na všechny věkové kategorie, tedy na děti, mládež, dospělé, ale i seniory.

Zaměřují se především na to, aby uživatelé sociálních sítí byli informováni o nebezpečí, které číhá na internetových stránkách a sociálních sítích. Díky těmto projektům jsme informováni o tom, co je to například kyberšikana, jaké jsou typické znaky. Nebo na problematiku odcizení osobní identity.

Dalším přínosem těchto projektů je možnost využití pomoci. Například můžeme využít psychologa, který je online a my se s ním o svém problému můžeme popovídat.

Jedním z těchto projektů je i „Pomoc online“, kde stránky jsou rozděleny podle věkových kategorií na děti, mládež a dospělé. Najdeme zde odkazy na bezpečné stránky, ale i nabídku pomoci. Tento projekt si můžeme prohlédnout na stránkách <http://www.pomoconline.cz/>.

Mezi další projekty zaměřené na bezpečí na internetu můžeme zařadit i „Projekt E-bezpečnost“, který je dostupný na stránkách <http://www.e-bezpeci.cz/>. Na tomto webu se můžeme dozvědět něco o kyberšikaně, kyberstalkingu, sextingu nebo kybergroomingu. Tento web nám také poskytuje materiály, jak už pro učitele tak pro rodiče a žáky. V nepo-

slední řadě zde funguje online poradna. Tato poradna funguje anonymně. Máme na výběr, zda uvedeme své jméno a příjmení, telefonní číslo nebo skype. Povinným údajem je pouze e-mail.

PORADNA E-BEZPEČÍ
pro oblast rizikového chování na internetu

pomůžeme s blokadou
závadného obsahu
na sociální síti
facebook

Poradna E-Bezpečí

Dostal/a jsi se do obtížné životní situace spojené s internetem či mobilními telefony? Někdo ti vyhrožuje, vydírá, zraňuje a používá k tomu internet či mobilní telefon? Víš o kyberšikaně, cybergroomingu, sextingu, zneužití osobních údajů a dalších nebezpečích? Přemlouvá tě někdo prostřednictvím internetu či mobilního telefonu k osobní schůzce? Máš strach kontaktovat policii?

Neváhej a napiš do naší poradny! Pomůžeme ti!

E-mail

Jméno a příjmení (nemusíš vyplnit)

Zpráva

Věk

Město

Odeslat problém do poradny

Obr. 3: Poradna e-bezpečí – úvodní strana

Známý je také projekt „Bezpečný internet“. Na těchto stránkách se dozvíme, co bychom neměli zveřejňovat na internetu. V tzv. sekci „Informace o mně“ je v bodech vypsáno, na co si dávat pozor pokud se registrujeme na sociální síti, jestli je potřeba zveřejnit své celé jméno, jak se zachovat pokud po nás nějaká internetová stránka vyžaduje citlivé údaje apod. Web <http://www.bezpecnyinternet.cz/> odkazuje na stránky, na které se můžeme obrátit v případě problému. Jednou ze stránek jsou stránky „Linka bezpečí“. Linka funguje pro děti a mládež, které se nacházejí v krizových životních podmínkách, ale pomáhá i těm, kteří jsou obtěžováni prostřednictvím mobilních telefonů a internetu. Služba funguje 24 hodin denně, i ve svátky nebo v neděli. Jako další možnost, kam se obrátit o pomoc, uvádí webové stránky „Bezpečný internet“ stránku „Internet Hotline“. Prostřednictvím těchto internetových stránek se dá zkontaktovat s odborníkem. Vyškolení odborníci pomůžou s problémem, který máme, a v případě, kdy je problém velmi vážný, obrací se na Policii ČR. S pomocí se samozřejmě můžeme obrátit na Policii ČR i my sami.

5 OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ

Období dospívání je přechodnou dobou mezi dětstvím a dospělostí. V biologickém kontextu toto období začíná pohlavními změnami a končí dovršením pohlavní zralosti.

Období dospívání se rozděluje na dvě fáze. Jednou z nich je období pubescence a druhou fází je období adolescence. Obě tyto fáze jsou konkrétněji popsány níže. Období dospívání tedy zahrnuje jednu dekádu života, od 10 do 20 let.

V tomto období dochází ke komplexní proměně osobnosti ve všech oblastech. Současní dospívající chápou dětství jako dobu, kterou je třeba co nejrychleji přežít a získat svobodu. Adolescenti mají tendenci zbavit se co nejdříve dětských atributů a jednoznačné sociální podřízenosti. Dospívání je z pohledu různých teorií interpretováno rozdílným způsobem. Jednotlivé teorie jsou specificky zaměřeny na určitou oblast. Psychosociální teorie posuzují dospívání z hlediska vztahu mezi psychickým zvládnutím, resp. vyrovnáváním se s proměnami danými dozríváním a sociálními podmínkami, které je mohou pozitivně i negativně ovlivnit. Teorie sociálního učení kladou důraz na využití možnosti rozvíjet určité schopnosti a dovednosti, které jsou považovány právě v období dospívání za důležité. Dospívající získává nové role a mnohé z dřívějších se ve svém obsahu mění (Vágnerová, 2012, s. 367-369).

Období dospívání je možné rozdělit na dvě fáze:

1. Raná adolescence, označována jako pubescence, zahrnuje prvních pět let dospívání. Je časově lokalizováno přibližně mezi 11. – 15. rokem, s určitou individuální variabilitou. Nejvýznamnější změnou je tělesné dospívání, spojené s pohlavním dozríváním, tj. pubertou. V rámci celkového vývoje dochází ke změně způsobu myšlení, dospívající je schopen uvažovat abstraktně, a to i o variantách, které reálně neexistují. Hormonální proměny stimulují změny emočního prožívání, jehož výkyvy mají subjektivní i objektivní dopad a mohou ovlivňovat aktuální hodnocení dospívajícího. Pro toto období je důležité přátelství, ale i první lásky (Vágnerová, 2012, s. 369).
2. Pozdní adolescence zahrnuje dalších pět let života, trvá přibližně od 15 do 20 let, s určitou individuální variabilitou, zejména v oblasti psychické a sociální. Vstup do fáze pozdní adolescence je biologicky vymezen pohlavním dozríváním. Pozdní adolescence je především dobou komplexní sociální proměny, mění se osobnost dospívajícího i jeho společenské pozice. Důležitým sociálním mezníkem je ukončení profesní přípravy. Ta-

to fáze dospívání je zaměřena na hledání a rozvoj vlastní identity, která by byla subjektivně přijatelná a alespoň částečně odpovídala představám adolescenta. Smyslem pozdní adolescence je poskytnout jedinci čas a možnost, aby porozuměl sám sobě, zvolil si, čeho chce v budoucnosti dosáhnout a osamostatnil se ve všech oblastech, v nichž to současná společnost vyžaduje (Vágnerová, 2012, s. 371, 372)

V období dospívání jedinec hledá svou vlastní identitu. Hledá odpovědi na otázky typu, kým jsem, jaký jsem, kam patřím, kým chci být apod. Jedinec má nutkání posuzovat sebe podle názoru ostatních, pokud je pro ostatní uzavřený nebo nevhledný, tak se hodnotí stejně i on sám.

5.1 Emoční vývoj

Emoční vývoj v období dospívání je spojeno s hormonální proměnou, která stimuluje změny v oblasti citového prožívání. Projevují se kolísavostí emočního ladění, větší labilitou, dráždivostí, tendencí reagovat přecitlivěle i na běžné podněty a nárůstem emočního zmatku. Dospívající ztrácí bývalou citovou jistotu a stabilitu. Emoční reakce pubescentů jsou ve srovnání s jejich dřívějšími projevy nápadnější a zdají se být ve vztahu k vyvolávajícím podnětům méně přiměřené. I když jejich citové prožitky mohou být dost intenzivní, bývají spíše krátkodobé a navíc proměnlivé. Vzhledem k tomu lze jen těžko předvídat, jakým způsobem zareagují příště. Výskyty v emocích bývají spojovány s kolísáním aktivační úrovně. Intenzivní aktivitu snadno střídá apatie a nechť k jakékoliv činnosti. (Vágnerová, 2012, s. 390, 392).

V tomto období probíhá také emancipace jedince od rodiny. Nejčastěji bývá přemísťování citových vztahů doprovázeno přeháněním rozdílů v názorech a hodnotách rodičů a nových osob, k nimž se přiklání (vrstevníci). Mezi projevy patří revolta, kritika rodičů, stydí se za projevy jejich lásky, odmítají přílišnou kontrolu. Když se nepodaří uvolnit z přílišné závislosti, nastávají problémy. Například se láska obrátí v nenávist nebo se jedinec uzavře vůči svým vrstevníkům. Reakce na přílišnou závislost se u každého projevuje různě.

5.2 Vrstevnická skupina

Pro dospívajícího jedince mají čím dál větší význam vrstevníci, kteří mají podobné problémy jako on a jsou ve vztahu k němu v rovnocenném postavení. Jsou jeho generační, ale i nejbližší skupinou, s níž sdílí mnohé názory a hodnoty nebo preferovaný způsob života (Vágnerová, 2012, s. 423).

Často se setkáváme s tím, že pro jedince v období dospívání je velmi důležité jeho postavení ve skupině a také jeho popularita. Právě z důvodu popularity se jedinec podřizuje vlivu skupiny. Ve spojitosti se sociálními sítěmi to například funguje tak, že pokud členové skupiny sdílí na sociálních sítích své pocity, tak se o to samé snaží i jedinec, který chce do skupiny patřit. Tento jev je v období dospívání běžný. Každý v tomto věku chce mít kolem sebe přátele nebo patřit do nějaké party. Proto si často neuvědomují chyby, kterých se dopouští. Sdílejí své fotografie, osobní údaje apod. na sociálních sítích. Avšak si neuvědomují, že tyto údaje mohou být použity proti nim a tím se mohou dostat do konfliktu nebo problému.

Člověk má přirozenou potřebu sociálního kontaktu, v sociálních interakcích nachází uspokojení a zároveň je kontakt s jinými uživateli nezbytný pro jeho rozvoj osobnosti. Čím více se jedinec emancipuje od své rodiny, tím více navazuje sociální vztahy s vrstevníky.

Helus tento proces socializace definuje jako „*získávání zkušeností a nabývání vlastností v komplexních konstelacích životních okolností dítěte. V průběhu socializace se jedinec začleňuje do mezilidských vztahů (zejména těch, v nichž jedinec nachází své místo, postavení, roli, uplatnění, jistotu a bezpečí) a zapojuje se do společných činností.*“ (Helus, 2009, s. 211).

5.2.1 Význam vrstevnické skupiny v období adolescence

Vrstevnická skupina slouží jako opora v procesu vytváření individuální identity. Dospívající se může uspokojivě definovat příslušností ke skupině, tzv. skupinovou identitou, která mu pomáhá překonávat nejistotu v procesu osamostatňování, v jeho individuaci. Vrstevnická skupina má referenční význam, tj. slouží jako základ pro porovnání zkušeností. Poskytuje dospívajícím užitečnou zpětnou vazbu (Vágnerová, 2012, s. 423).

5.3 Socializace

Dospívání bývá označováno jako doba druhého sociálního narození, spojeného se samostatným vstupem do společnosti. Změnu sociálního postavení signalizují v období rané adolescence dva důležité mezníky. Je to především ukončení povinné školní docházky a volba dalšího profesního směřování, a získání občanského průkazu v 15 letech. V období mladší adolescence se mění vztahy s lidmi, s dospělými i vrstevníky. Období dospívání je fází experimentace s různými rolami a vztahy. Dospívající jedinec odmítá podřízené postavení, resp. odmítá demonstrovanou formální nadřazenost autorit, jako jsou rodiče a učitelé. Názory a rozhodnutí autority neakceptuje zcela bezvýhradně, jako to činí mladší děti, ale přemýšlí o nich a hlavně diskutuje. Období pozdní adolescence je fází přechodu do dospělosti. Z toho vyplývají typické znaky socializace: jedinec je čím dál akceptován jako dospělý a zároveň od něho očekává i odpovídající chování a zodpovědnost (Vágnerová, 2012, s. 423).

Socializace je především spojená s komunikací a tvorbou sociálních vztahů. Pokud je průběh socializace nedostačující například vlivem prostředí, tak se to odrazí v chování jedince. Jedinec se začne projevovat delikventním chováním (záškoláctví, krádeže apod.).

Důležitá je také sociální role a sociální pozice. Pod pojmem sociální role si můžeme představit způsob chování, který očekává skupina od jedince. Je závislá na hodnotách a normách společnosti. Některé role jsou dány také od okamžiku narození, například role muže, role ženy. Sociální pozice je postavení jedince ve společnosti.

6 VOLNÝ ČAS

Čas můžeme rozdělit do dvou rovin, a to čas pracovní a nepracovní (volný). Pracovní čas bývá vymezen jak časově, tak obsahově. Je dáno, co máme a jak dlouho máme dělat v tomto čase. Pod pojmem volný čas si můžeme představit například rekreaci, odpočinek, zábavu nebo zájmové činnosti. Do volného času nezahrnujeme činnosti spojené se vzděláváním nebo celkově se školou. Také zde nezahrnujeme povinnosti spojované s domácností, základní péči o zevnějšek nebo základní fyziologické potřeby člověka, jako je například spánek nebo jídlo.

„Je to čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základně svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného pracovního dne po odečtení času věnovaného práce, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku)“. (Průcha, Walterová, Mareš, 2009, s. 341).

Zvláštností volného času jak u dětí, tak i u mládeže je to, že z výchovných důvodů je žádoucí pedagogické ovlivňování. Jelikož děti ještě nemají mnoho zkušeností a nedovedou se orientovat ve využití volného času, tedy zájmových činností, potřebují citlivé vedení. *„Podmínkou účinnosti je, aby toto vedení bylo nenásilné, nabízené činnosti pestré a přitažlivé, účast na nich dobrovolná. Míra ovlivňování volného času závisí na věku dětí, jejich mentální i sociální vyspělosti a i na charakteru rodinné výchovy.“* (Pávková a kol., 2002, s. 15).

Na problematiku volného času je možné se dívat z více pohledů. Například z ekonomického hlediska, hlediska sociologického nebo z hlediska politického.

Z hlediska ekonomického je důležité kolik rodina či jednotlivec věnuje do zařízení pro volný čas. Ze sociologického hlediska sledujeme, jak činnosti volného času přispívají k mezilidským vztahům. Obzvláště silný je vliv rodiny na jednotlivce, jelikož rodiče jsou pro své potomky vzory.

Všechny tyto jednotlivé aspekty se dohromady společně prolínají, nelze je tedy posuzovat odděleně. Optimální je uvést do rovnováhy povinnosti a volný čas. Je důležité naučit člověka rozumě využít jeho volný čas, formovat jeho zájmy a také jej podporovat.

Disciplíny, které se zaměřují na výchovu jedince ve volném čase, jsou například pedagogika volného času nebo výchova pro volný čas. Tyto vědní disciplíny nám poskytují vhled do dějin volného času, funkce volného času, instituce volného času apod.

6.1 Historie volného času

Počátky volného času nebo také výchovy mimo vyučování datujeme od roku 1648, tedy od konce třicetileté války. Tato doba je spjata s proměnami práce a životního stylu obyvatel. V průběhu 17. století si bohatší vrstva začala budovat mimo městské hradby tzv. víkendové domy. Dělnická vrstva v tomto období usilovala o zkrácení pracovní doby, která tvořila podstatnou čas dne a celého jejich života. Vznikaly dělnické kluby, sociální a politické organizace. V meziválečném období 20. století vznikly dva základní modely uspořádání volného času. První model se týkal západní a severní Evropy. Iniciátory se staly sdružení pro děti, mládež a dospělé spolu s novátorsky uvažujícími pedagogy. V celostátním měřítku poprvé rozvinula svou činnost například Francie. Druhým modelem byla sdružení a zařízení volného času v tehdejší Sovětské svazu. Jejich vznik a působení byly spjaty s vlivem státu, jeho ideologií a monopolní organizací dětí. Bylo umožněno cílevědomé a organizované řešení základních společenských potřeb. Udržovaly se tradice lidového umění, sportu a turistiky. Od konce druhé světové války se sdružení a zařízení rozšiřovaly. Vznikaly nové typy, zvětšovalo se věkové rozpětí a zájmové skupiny dětí a mladých lidí. Sedmdesátá a osmdesátá léta dvacátého století byla charakterizována růstem životních problémů mladé generace, a to především v západoevropských zemích. Mezi tyto problémy patřily například nárůst nezaměstnanosti nebo nárůst drogové závislosti. V této době také rostla touha mladých lidí emancipovat se od své rodiny. Rovněž vznikaly alternativní hnutí (protiválečná, ekologická apod.). V devadesátých letech 20. století se evropská společnost začala proměňovat, což se projevilo také v pojetí výchovy dětí a mládeže. Do popředí vstupují společné cíle, jejichž zásadním společným východiskem se stala Úmluva o právech dítěte. Dosavadní volnočasová zařízení pokračovala v činnosti a hlavně v rozvoji. Zesílili mezinárodní kontakty, tudíž nastaly nebývalé možnosti výměny informací a zkušeností mezi pracovníky v této oblasti.

6.2 Funkce volného času

Výchova mimo vyučování jako specifická oblast výchovného působení plní funkci výchovně-vzdělávací, preventivní, zdravotní a sociální. (Pávková a kol., 2002, s. 39).

6.2.1 Výchovně-vzdělávací funkce

Na naplnění výchovné funkce se klade obzvláště velký důraz. Jednotlivé instituce se podle svých možností a legislativně vymezeného poslání zaměřují na rozvoj schopností dětí, uspokojování potřeb a zájmů. Prostřednictvím činností se děti navzájem motivují k žádoucímu využití volného času, k rozvoji poznávacích procesů, zisku nových vědomostí a dovedností.

Ve výchovném působení můžeme najít tři roviny. Jednou z nich je obsah, tedy vždy děláme něco, další je prostředí (fyzické, psychosociální, institucionální). Důležité jsou taky vztahy. Právě vztahy mají ve volném čase neobyčejný význam. Pokud máme mnoho přátel, můžeme svůj volný čas trávit s nimi, například venku na čerstvém vzduchu. Pokud jsme introvertní typ osobnosti, které těžce získávají přátele nebo máme problém komunikovat, je pravděpodobné, že svůj volný čas budeme trávit pasivně například právě na sociálních sítích, čímž trpí náš společenský život a mezilidské vztahy.

6.2.2 Zdravotní funkce

Jak již název napovídá, jedná se o funkci zaměřenou na zdraví a zdravý životní styl. Tato funkce napomáhá ke zdravému životnímu stylu zejména usměrněním režimu dne. Ke zdravému duševnímu vývoji jedince přispívají instituce, které umožňují pobyt v příjemném prostředí, mezi známými lidmi a které jim přinášejí možnost prožívat radost a uspokojení z činnosti.

6.2.3 Sociální funkce

Funkce sociální je funkcí, která se zaměřuje na sociální postavení jedince ve společnosti nebo ve vrstevnické skupině. Jedná se hlavně o to, aby jedinec byl seznámen s pravidly, hodnotami nebo normami dané společnosti, ve které žije.

Výchovně-vzdělávací zařízení mají možnost v době mimo vyučování vyrovnat rozdíly mezi materiálními a psychologickými podmínkami v rodinách. Podílejí se na utváření

bohatých sociálních vztahů. Součástí je také nácvik komunikativních dovedností, seznámení se s pravidly společenského chování nebo rozvoj sociálních kompetencí.

6.2.4 Preventivní funkce

Prevence nežádoucích jevů je směřována do následujících oblastí:

- drogová závislost
- kriminalita a delikvence
- záškoláctví
- šikanování, vandalismus a jiné formy násilného chování
- xenofobie, rasismus, intolerance

Prevence je chápána ve třech rovinách, a to jako prevence primární, která je určena celé populaci, ale zejména části populace, která není nijak narušená. Tato rovina znamená, že můžeme populaci, která není zasažena negativními vlivy, vysvětlit, kde se mohou obrátit v případě pomoci, ale hlavně se pokusit jim sdělit takové informace, aby se vyvarovaly negativním vlivům. Pod pojem sekundární prevence zahrnujeme aktivity zaměřené na rizikové jedince a skupiny. Terciární prevence usiluje o léčení jedinců, kteří jsou negativními vlivy zasaženi. Tedy pokud se setkáme s osobou drogově závislou nebo s žákem, který místo vyučování tráví čas např. v parku s kamarády, jde o terciární prevenci. Tudíž jedince je potřeba vyléčit z těchto nepříznivých jevů.

6.3 Zájmové činnosti

„Zájmové činnosti chápeme jako cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností.“ (Pávková a kol., 2002, s. 92). Mají silný vliv na rozvoj osobnosti.

Zájmy můžeme dělit podle několika úrovní. Například podle časového trvání se zájmy dělí na krátkodobé, dočasné, přechodné nebo trvalé. Z hlediska koncentrace jde o zájmy jednostranné nebo mnohostranné. Tradičně se užívá dělení podle obsahu na zájmové činnosti společenskovední, pracovní-technické, přírodovědně-ekologické, esteticko-výchovné, tělovýchovné (Pávková a kol., 2002, s. 93).

Významné postavení v dnešní době mají také výpočetní činnosti, vzhledem k rozvoji informačních a komunikačních technologií.

6.3.1 Zájmové činnosti společenskovední

Jsou zde zahrnuty činnosti, které vedou k poznání společenského dění a historických souvislostí. Pěstují vztah k vlasti, mateřskému jazyku a tradicím našeho národa. Tyto činnosti také poskytují možnost pro činnosti individuálního charakteru (sběratelství).

OKRUHY SPOLEČENSKOVĚDNÍCH ČINNOSTÍ

- poznávání významných objektů v místě bydliště
- seznamování s historickými objekty a památnými místy
- informace o životě a díle významných osobností
- seznamování s filozofickými a náboženskými směry
- zájmové studium cizího jazyka apod.

6.3.2 Zájmové činnosti pracovní-technické

Napomáhají ke zdokonalování manuálních dovedností, obohacují o vědomosti z techniky a umožňují aplikaci poznatků v praxi. Tyto zájmové činnosti seznamují s nejnovějšími odbornými poznatky a připravují na úkoly, které je v dospělosti čekají. Činnosti pracovní-technické by měli děti podporovat k technickému myšlení taktéž podporovat jejich představivost.

OKRUHY PRACOVNĚ-TECHNICKÝCH ČINNOSTÍ

- práce s různými materiály, jako je například papír, sklo apod.
- modelářské práce
- montážní a demontážní činnosti
- výpočetní technika, elektrotechnika apod.

6.3.3 Zájmové činnosti přírodovědné

Vedou k prohloubení znalostí o přírodě, pěstování a o ochraně přírody. U nejmenších dětí by náplň činností měla vycházet z toho, že jsou schopny si osvojit jakékoliv poznatky (o rostlinách, živé nebo neživé přírodě). U starších dětí, tedy u žáků mladšího školního věku je blízký vztah ke zvířatům. Přírodovědnou činnosti je proto dobré směřovat na poznávání způsobu života zvířat apod. S přibývajícím věkem roste zájem o specializované činnosti jako je například včelařství nebo rybářství.

OKRUHY PŘÍRODOVĚDNÝCH ČINNOSTÍ

- pozorování přírodních objektů
- činnosti zaměřené na ochranu přírody
- pěstitelství
- chovatelství
- specializované zájmové činnosti apod.

6.3.4 Zájmové činnosti estetickovýchovné

Formují vztah dětí k přírodě, společnosti a také kulturním hodnotám. Často jsou zaměřeny na rozvoj hudebního, výtvarného nebo dramatického projevu. Pro tyto činnosti jsou důležité společenské akce, kde děti mohou vidět uplatnění.

OKRUHY ESTETICKOVÝCHOVNÝCH ČINNOSTÍ

- sborový zpěv
- hra na hudební nástroje
- poznávání výtvarného umění
- práce s výtvarnými prostředky (například modelování) apod.

6.3.5 Zájmové činnosti tělovýchovné

Přispívají k fyzické i psychické odolnosti. Pohybová aktivita je podmínkou zdravého vývoje. Tato oblast je pro děti přitažlivá a ze zdravotního hlediska potřebná.

OKRUHY TĚLOVÝCHOVNÝCH ČINNOSTÍ

- zdravotní cvičení
- návštěvy sportovních soutěží
- atletika, sportovní hry
- sezonní sporty (plavání, sáňkování atd.)

Obsah zájmových činností diferencujeme nejen podle věku, ale také podle náročnosti. U dětí v předškolním věku převažuje zájem o činnost samu, zatímco u dětí staršího věku jsou činnosti vybrány podle jejich zájmů. Dospívající své zájmové činnosti prožívají více intenzivně a věnují jim více času. Častokrát bývají zájmové činnosti propojeny s obsahem školní výuky. Lze tedy říci, že zájmové činnosti plní funkci jak výchovnou, tak i vzdělávací.

cí. Rozvíjí celou osobnost, motivuje nebo podporuje seberealizaci. Také může splňovat funkci relaxační.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 VÝZKUMNÁ ČÁST

Praktická část navazuje na zmíněnou problematiku v teoretické části. Jelikož dospívající využívají sociální sítě dennodenně, je riziko negativních dopadů na jedince poměrně vysoké. Slovo dopad v této souvislosti lze definovat následovně: „Slovo dopad znamená kromě jiného též, mít nějaký výsledek nebo pořídít nějak. Synonymem slova dopad je důsledek. Tedy mít určitý vliv nebo působení.“ Naše řeč, ročník 46 (1963), číslo 5

7.1 Výzkumné cíle

Hlavním cílem výzkumu je zjistit jakým způsobem ovlivňují sociální sítě žáky středních škol.

7.1.1 Dílčí cíle

1. Zjistit, zda sociální sítě mají na žáky středních školy negativní vliv.
2. Zjistit, zda žáci středních škol využívají svůj volný čas spíše pasivně.
3. Zjistit, zda žáci středních škol preferují osobní kontakt s přáteli.
4. Zjistit, zda žáky středních škol ovlivňují reklamy uveřejněné na internetových stránkách.
5. Zjistit, zda jsou žáci středních škol informováni o bezpečnosti na internetu.

7.2 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka: Jak velký vliv mají sociální sítě na žáky středních škol?

7.2.1 Dílčí výzkumné otázky

1. Jaký vliv mají sociální sítě na žáky středních škol?
2. Jakým způsobem žáci středních škol využívají svůj volný čas?
3. Je čas strávený na sociálních sítích pro žáky středních škol smyslně využitý čas?
4. Jaký kontakt s přáteli preferují žáci středních škol?
5. Jaký je nejčastější důvod k využití internetových stránek u žáků středních škol?
6. Uvědomují si žáci středních škol, že je reklamy uveřejněné na internetových stránkách

mohou ovlivnit?

7. Jsou žáci středních škol dostatečně informováni o bezpečnosti na internetu?

7.3 Metoda výzkumu

Pro svůj výzkum jsem zvolila kvantitativní metodu dotazníkového šetření, kdy respondenti odpovídají jak na uzavřené, tak i na otevřené otázky. Tímto výzkumem bude zachována anonymita zkoumaných respondentů.

Cílem dotazníku je zjistit, zda žáci středních škol vnímají dopady sociálních sítí na svůj způsob života.

Specifika výzkumného nástroje

Dotazníková metoda

Dotazník se skládá ze dvou částí. První část tvoří představení autora dotazníku, vysvětlení, k čemu bude dotazník použit. Dále také seznámení žáků s tím, že dotazník je zcela anonymní. Pod úvodní částí je pro lepší pochopení definován pojem dopad.

Druhá část dotazníku je tvořena 15 položkami zaměřenými na výzkum dopadů sociálních sítí na žáky středních škol. Tato část obsahuje otázky uzavřené a to jak dichotomické, tedy respondenti mají na výběr z možností, tak i polytomické, které slouží k dopsání vlastního sdělení. V dotazníku jsou využity také otázky polouzavřené, kdy respondenti mohou dopsat své vlastní sdělení a také otevřené, kdy respondenti vyjadřují pouze svůj názor.

7.4 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor představují studenti středních škol v okrese Zlín, konkrétně žáci Gymnázia Jana Pivečky a SOŠ Slavičín. K výzkumu jsem vybrala jednu střední školu a to z důvodu vysokého počtu žáků navštěvujících tuto školu. Věkové rozmezí dotazovaných je 15 let - 20 let. Výzkum je zaměřený jak na žáky osmiletého gymnázia (třídy kvinta, sexta, septima a oktáva), tak i na žáky čtyřletého gymnázia (G1, G2, G3 a G4). Výběr studentů je účelový, jelikož právě dospívající využívají sociálních sítí a internetu dennodenně.

7.5 Průběh výzkumu

Výzkum byl proveden na střední škole ve Zlínském kraji (Gymnázium Jana Pivečky a střední odborné učiliště Slavičín), se zaměřením na žáky středního vzdělávání, tedy na třídy kvinta - oktáva a G1 - G4. Po domluvě se zástupkyní ředitele a učiteli, byly žákům rozdány dotazníky s možností výběru odpovědi, ale také otevřené otázky. Dotazníky jsem rozdávala já osobně, byly rozdány každé třídě zvlášť. Při vyplňování dotazníků žáky střední školy jsem byla po celou dobu přítomná a to i z důvodu dotazů, které by se týkaly dotazníku. Po vyplnění jsem dotazníky osobně vysbírala. Následně jsem zpracovala dotazník jak do grafické podoby, tak i do tabulek. Celkem jsem rozdala 93 dotazníků. Zpět jsem dostala taktéž 93 dotazníků, návratnost byla tedy 100%.

Ředitel školy neměl zájem o poskytnutí informací vyplívajících z těchto dotazníků. Tudíž jsou výsledky dotazníkového šetření uveřejněny jen v mé bakalářské práci.

8 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU

Získané dotazníky jsem vyhodnocovala všechny dohromady, jelikož jsem se nezaměřovala na rozdíly v odpovědích u dívek nebo chlapců. Rovněž jsem nepozorovala rozdíly v odpovědích studijních ročníků, kterých se výzkum týkal.

Dotazníky byly zodpovězeny správně. Pouze pár studentů na některé otázky neodpověděli.

Výsledky dotazníkového šetření jsem nejdříve zpracovala ručně metodou čárkování, posléze jsem tyto informace převedla do elektronické podoby. K vyhodnocení jsem použila grafy a tabulky prostřednictvím programu MS Excel a MS Word z programu MS Office 2007. Každá otázka z dotazníku je vyhodnocena samostatně a je doplněna komentářem.

8.1 Analýza výsledků výzkumu

Bakalářská práce se věnuje tématu sociálních sítí a internetu. Především tomu, jaké dopady může mít využití sociálních sítí na žáky středních škol, tedy dospívající jedince. Podle stanovených výzkumných otázek je rozdělena analýza výsledků do sedmi oblastí. V každé oblasti jsou obsaženy výzkumné otázky, které mají společný cíl. Dále jsou v oblastech znázorněny jak pomocí tabulek, tak i graficky dotazníkové otázky, které spadají pod výzkumné otázky.

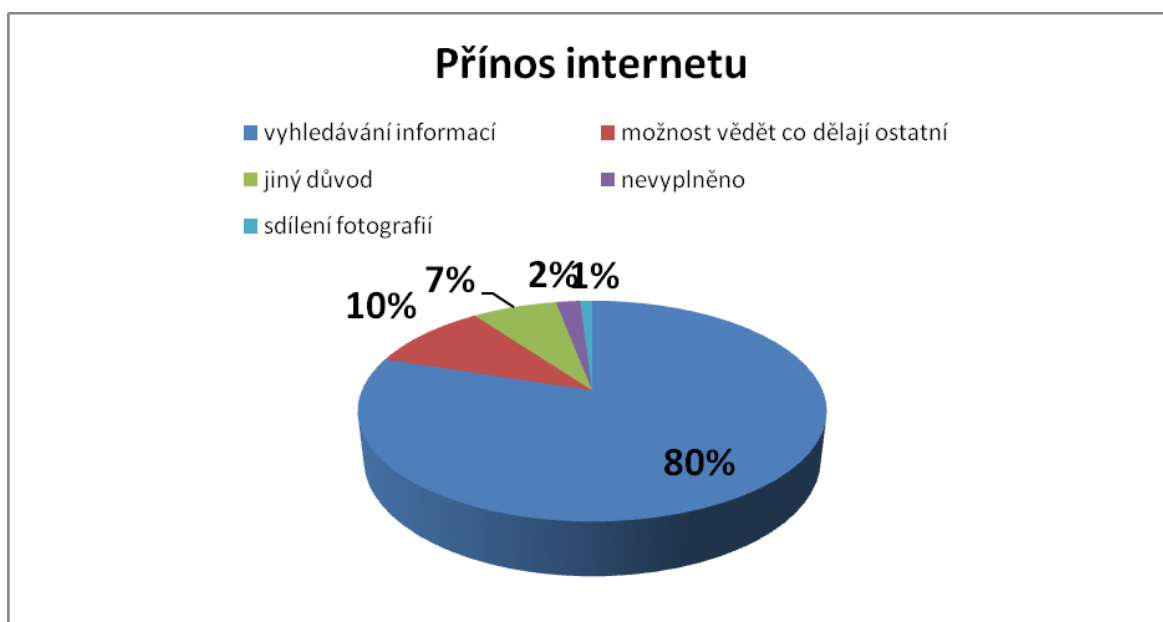
Oblast první – Vliv sociálních sítí na žáky středních škol

První oblast je nazvána vliv sociálních sítí na žáky středních škol. Hlavní cílem oblasti je zmapovat podle dotazníku, jestli mají sociální sítě vliv na žáky středních škol a pokud ano, tak jaký. V této oblasti je zahrnuta jedna výzkumná otázka, a to první (Jaký vliv mají sociální sítě na žáky středních škol?). Z dotazníkového šetření zde zahrnuji otázku č. 5, č. 14 a č. 15. Tyto otázky z dotazníku zkoumají, zda žáci středních škol spatřují nějaké přínosy nebo naopak negativa ve využívání sociálních sítí.

Položka číslo 5. – Co je pro tebe největším přínosem internetu?

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
vyhledávání informací	74	80%
možnost vědět, co dělají ostatní	9	10%
jiný důvod	7	7%
nevyplněno	2	2%
sdílení fotografií	1	1%
celkem	93	100%

Tabulka 1: Přínos internetu

Graf 1: Přínos internetu

U této otázky měli respondenti možnost zaškrtnout jednu z nabízených odpovědí nebo napsat jiný důvod. Jak můžeme vypořádat z výše uvedeného grafického znázornění, je pro většinu dotazovaných, tedy 80%, největším přínosem internetu možnost vyhledat různé informace. Tato odpověď nás asi velmi nepřekvapí, jelikož mnoho žáků středních

škol využívá internet právě k vyhledávání informací, co se týká školních povinností. Jinou odpověď si zvolilo 7 respondentů (7%). 4 respondenti z těchto 7% dotazovaných uvedli kontakt s přáteli, jeden respondent odpověděl, že největším přínosem internetu je možnost oddechu. Taktéž jednou byla uvedena možnost zabít nudu a jeden z respondentů uvedl za přínos internetu pornografické stránky.

Položka číslo 14. – **Vidíš v sociálních sítích nějaký přínos? Pokud ano, jaký?**

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
ano vidím	83	89%
nevyplněno	10	11%
nevidím	0	0%
celkem	93	100%

Tabulka 2: Pozitiva sociálních sítí

Graf 2 : Pozitiva sociálních sítí

Z celkových 93 dotazovaných vidí 77 respondentů (83%) přínos v sociálních sítích. Jako přínosy spatřují například poznání nových lidí, bezplatnou komunikaci nebo kontakt s přáteli. Podrobnější grafické znázornění toho, co žáci středních škol považují za přínos

můžeme vidět v následující tabulce i grafu. Záporně na tuto otázku odpovědělo 16 respondentů (17%).

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
kontakt s přáteli	30	33%
rychlá komunikace	15	16%
kontakt na dálku	15	16%
zisk informací	13	14%
bezplatná komunikace	9	10%
poznání nových lidí	7	8%
pomoc se školou	1	1%
inspirace	1	1%
práce	1	1%
celkem	92	100%

Tabulka 3: Konkrétní pozitiva sociálních sítí

Graf 3: Konkrétní pozitiva sociálních sítí

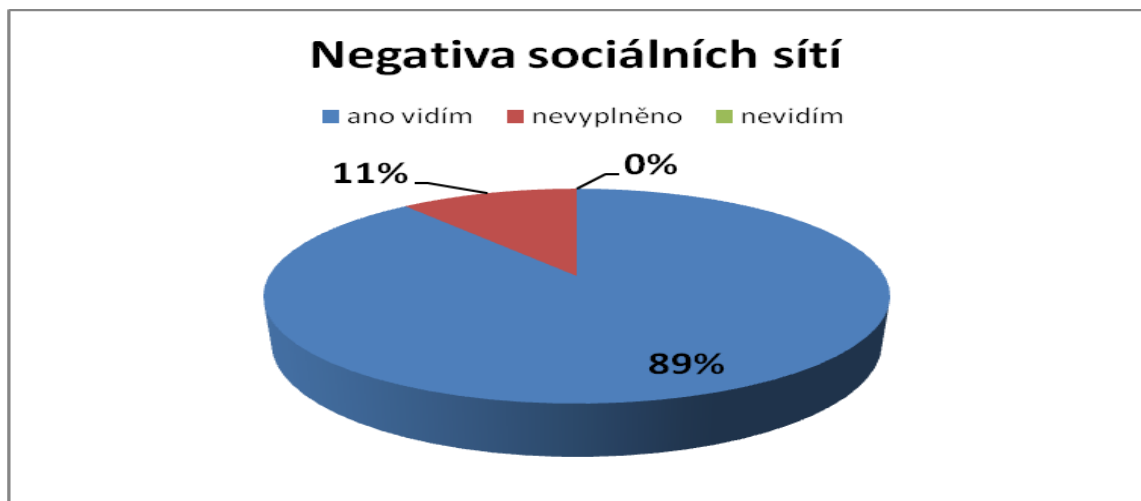
Žáci středních škol nejvíce prosazovali kontakt s přáteli jako pozitivum. I když mé očekávání bylo, že právě kontakt s přáteli bude mít větší procentuální zastoupení lze říci,

že sociální sítě jsou pozitivní hlavně ve smyslu komunikace. Zarážející však bylo, že pouze jeden žák uvedl jako pozitivum pomoc se školou.

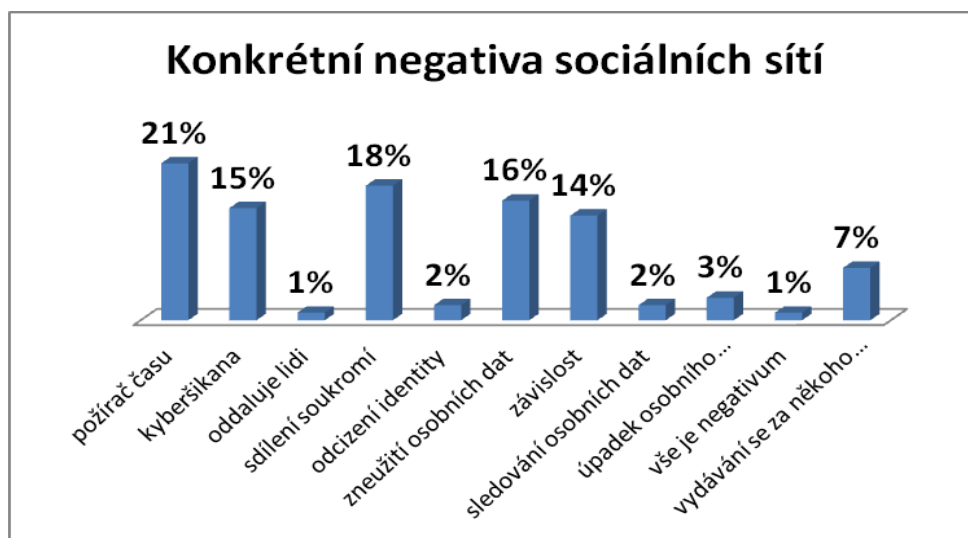
Položka číslo 15. – **Vidíš v sociálních sítích nějaké negativum? Pokud ano, jaké?**

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
ano vidím	83	89%
nevyplněno	10	11%
nevidím	0	0%
celkem	93	100%

Tabulka 4: Negativa sociálních sítí

Graf 4a: Negativa sociálních sítí

Graf 4b: Konkrétní negativa sociálních sítí

Tato položka je zaměřena hlavně na to, zda si žáci středních škol uvědomují právě možnost odcizení osobních dat na internetu a jiných negativ. Na tuto otázku mi odpovědělo 83 respondentů (89%) a všichni shledali nějaké negativum, které sociální sítě přináší. Ve výše uvedeném grafu můžeme vidět, že za největší negativa žáci považují ztrátu času (21%), sdílení soukromí (18%), zneužití osobních dat (16%), kyberšikana (15%) nebo závislost na sociálních sítích (14%). Otázku nevyplnilo 10 respondentů (11%).

Vyhodnocení oblasti první

Z celkových 93 dotazovaných žáků vidí 83 přínos v sociálních sítích. Jako pozitiva ve využívání shledali hlavně možnost kontaktovat se s přáteli nebo rychlou komunikaci. Stejný počet dotazovaných, tedy 83, spatřují i negativa v sociálních sítích. Mezi negativa zařadili ztrátu času, sdílení soukromí nebo zneužití osobních dat. Abychom si odpověděli na otázku, jaký vliv mají sociální sítě na žáka střední školy, můžeme konstatovat, že je to ovlivňuje především v komunikaci s přáteli. Je pro ně velkou výhodou možnost komunikace přes sociální sítě, kde jsou zprávy bezplatné a také rychlé. Tudíž v souvislosti s komunikací to má pro žáky pozitivní vliv.

Oblast druhá – Volný čas žáků středních škol

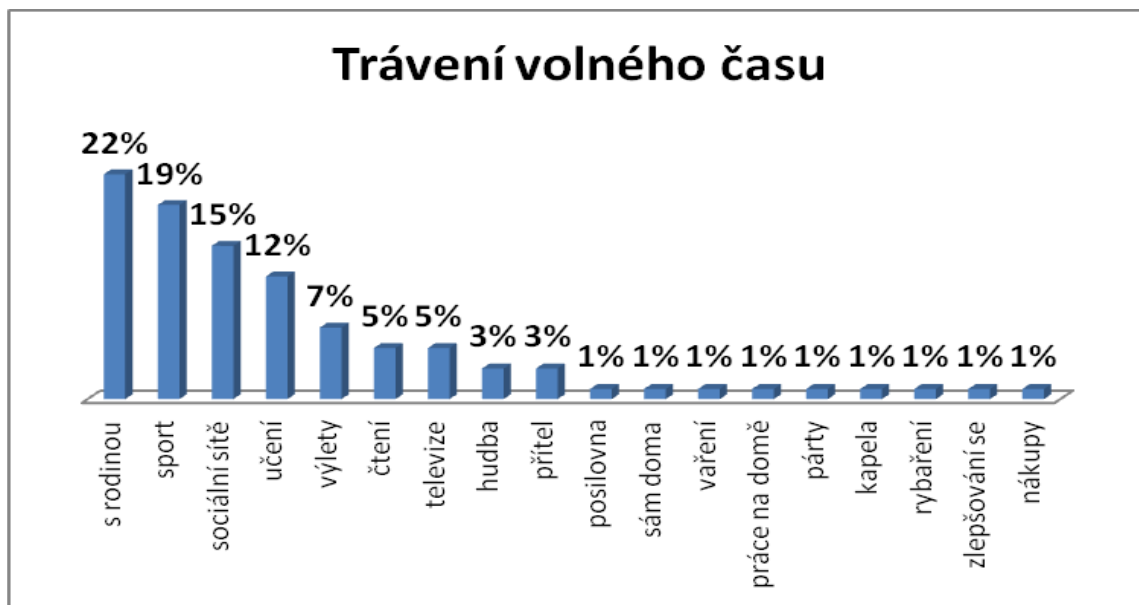
Tato oblast je zaměřena na volný čas žáků. Pomocí dotazníku jsou zmapovány způsoby, kterými žáci středních škol tráví svůj volný čas. Zda navštěvují nějaké kroužky apod. Do oblasti jsem zahrнула výzkumnou otázku č. 2 (Jakým způsobem žáci středních škol tráví svůj volný čas?). Pod tuto výzkumnou otázku spadají tři otázky z dotazníkového šetření (otázka 10, 11 a 12).

Položka číslo 10. – Jak nejčastěji trávíš svůj volný čas?

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
s rodinou	40	22%
sport	36	19%
sociální síť	27	15%
učení	23	12%
výlety	13	7%
čtení	10	5%
televize	10	5%
hudba	7	3%
přítel	6	3%
posilovna	2	1%
sám doma	1	1%
vaření	1	1%
práce na domě	1	1%
párty	1	1%
kapela	1	1%
rybaření	1	1%
zlepšování se	1	1%
nákupy	1	1%
celkem	182	100%

Tabulka 5: Trávení volného času

Graf 5: Trávení volného času

Podle Pávkové „je volný čas možno chápat jako opak doby nutné práce a povinností a doby nutné k reprodukci sil. Je to doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění.“

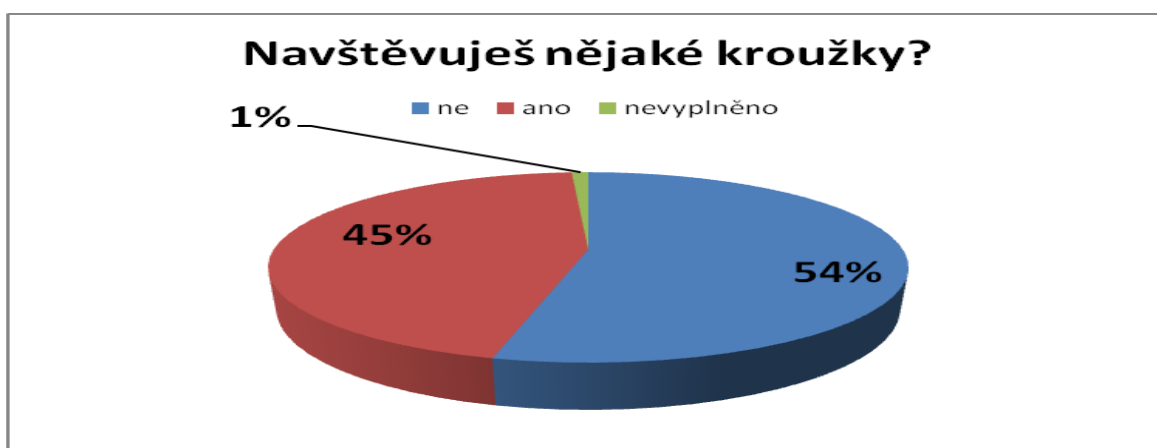
Při této otázce měli respondenti napsat způsob, jak nejčastěji tráví svůj volný čas. Jelikož téměř všichni nenapsali pouze jednu odpověď, ale více, tak jsem do grafu zahrнула všechny jejich odpovědi. Celkem mi bylo poskytnuto 182 odpovědí na tuto otázku.

Můžeme konstatovat, že odpovědi, které se umístili na prvních příčkách jsou pozitivní. Já sama jsem byla překvapena z těchto odpovědí. Z celkových 93 dotazovaných bylo nejčastější odpovědí trávení volného času se svou rodinou (22%), hned za touto odpovědí se umístil sport (19%). Na posledních místech jsou odpovědi jako vaření (1%), kapela (1%), práce na domě (1%), rybaření (1%), posilovna (1%), párty (1%), ale i zlepšování se (1%), nákupy (1%) nebo trávení volného času sám doma (1%). Záměrem této otázky bylo zjistit, zda žáci středních škol podlehly Facebooku, fenoménu 21. století a jiným sociálním sítím nebo svůj volný čas tráví raději se svými blízkými, v přírodě a nebo mají koničky, kterým se věnují. Jak můžeme vidět v grafickém znázornění, většina žáků středních škol má své zájmy, ale i trávení volného času na sociálních sítích je velmi oblíbené.

Položka číslo 11.- Navštěvuješ nějaké kroužky?

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
ne	50	54%
ano	42	45%
nevyplněno	1	1%
celkem	93	100%

Tabulka 6: Navštěvuješ nějaké kroužky?

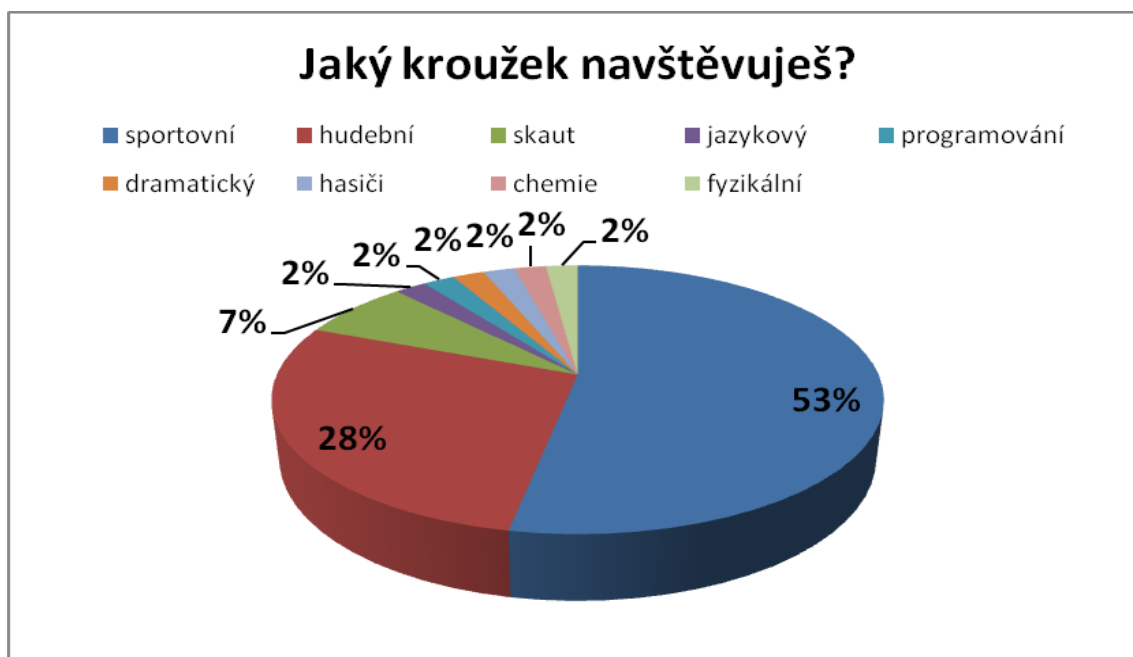
Graf 6: Navštěvuješ nějaké kroužky

Položka číslo 11 zjišťuje, zda žáci středních škol navštěvují nějaké kroužky nebo ne. Kladně na tuto otázku odpovědělo 42 respondentů, tedy 45% a 50 respondentů (54%) nenevštěvuje žádné kroužky. Jeden respondent na tuto otázku neodpověděl. Na důvody, proč žáci středních škol nenevštěvují kroužky jsem se podrobněji neptala. Nelze tedy konstatovat, že děti nenevštěvují žádný kroužek například kvůli vzdělávání.

Položka číslo 12. – Pokud nějaký kroužek navštěvuješ, jaký to je?

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
sportovní kroužek	28	53%
hudební kroužek	15	28%
skaut	4	7%
jazykové kroužky	1	2%
programování	1	2%
dramatický kroužek	1	2%
hasiči	1	2%
chemie	1	2%
fyzikální kroužek	1	2%
celkem	93	100%

Tabulka 7: Konkrétní kroužky

Graf 7: Konkrétní kroužky

Podle grafu můžeme zjistit, že pro žáky středních škol není populární navštěvovat kroužky. Z 93 dotazovaných respondentů na tuto otázku odpovědělo záporně 54% a zbylých 46% odpovědělo kladně, tedy 43 žáků navštěvuje nějaký kroužek.

V tomto grafickém znázornění můžeme vidět, které konkrétní kroužky žáci navštěvují. Nejnavštěvovanějším kroužkem je kroužek sportovní (53%), dalším oblíbeným kroužkem je například kroužek hudební (28%) a velmi oblíbeným se stalo i navštěvování skautského oddílu, který navštěvuje 7% dotazovaných. Dále jsou v grafu znázorněny i kroužky jako programování, avšak tyto procenta jsou zanedbatelná.

Vyhodnocení oblasti druhé

Jak můžeme vidět, většina žáků střední školy nenavštěvuje žádný kroužek. Může to být způsobeno tím, že mají mnoho úkolů do školy, ale bohužel i tím, že sociální sítě ovlivnily jejich způsob využití volného času. Mezi nejnavštěvovanější kroužky patří sportovní nebo hudební kroužky. Byla jsem překvapena z odpovědi, kdy žáci napsali, že se věnují skautingu. Jako pozitivum bych vyzdvihla trávení volného času především s rodinou. Otázku, která se zabývá trávením volného času žáků středních škol, bych zhodnotila kladně. Mezi nejčastější způsoby využívání volného času se dostali i sociální sítě, a to na třetím místě. Většina žáků přece jen svůj volný čas tráví s rodinou nebo navštěvuje nějaké kroužky.

Oblast třetí – Je čas strávený na sociálních sítích smysluplně využitý čas?

V této oblasti je zahrnuta jedna výzkumná otázka, která má stejný název jako tato oblast, tedy jestli je čas strávený na sociálních sítích smysluplně využitý čas? Z dotazníku sem spadá také pouze jedna otázka s konkrétním cílem, a to zjistit, zda si žáci středních škol myslí, že čas, který tráví na sociálních sítích je smysluplně využitý čas.

Položka číslo 2. – **Myslíš si, že čas strávený na sociálních sítích je smysluplně využitý čas?**

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
ne	72	77%
ano	21	23%
celkem	93	100%

Tabulka 8: Je čas na sociálních sítích smysluplně využitý čas?

Graf 8: Je čas strávený na sociálních sítích smysluplně využitý čas?

Podle výše uvedeného grafického znázornění lze konstatovat, že pro žáky středních škol čas strávený na sociálních sítích není smysluplně využitý čas. 21 žáků (23%) uvedlo, že takto strávený čas je pro ně smysluplně využitý a 72 žáků (77%) uvedlo, že není. Tato odpověď je pro mě však zarážející, i když si žáci zvolili možnost ne, přesto hodně svého volného času na sociálních sítích tráví.

Vyhodnocení oblasti třetí

Naprostá většina žáků středních škol si uvědomuje, že čas, který tráví na sociálních sítích, pro ně není smysluplně využitým časem. Uvědomují si, že by se raději měli věnovat školním povinnostem nebo například své rodině. Tudíž můžeme jednoznačně odpovědět na výzkumnou otázku tak, že pro žáky středních škol čas trávený na sociálních sítích není smysluplně využitý.

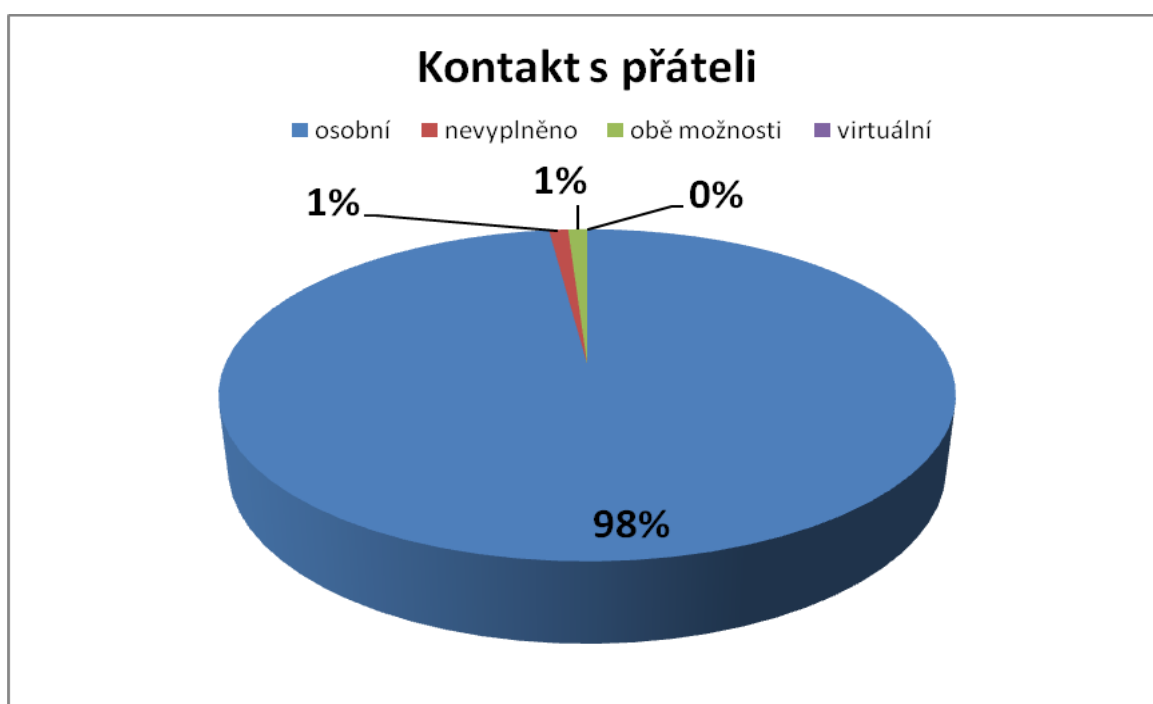
Oblast čtvrtá – kontakt s přáteli

Hlavním cílem je zjistit, zda žáci preferují kontakt s přáteli osobně nebo jestli podleli dnešní moderní době a využívají především on-line komunikaci. Tento cíl zkoumá výzkumná otázka č. 4 (Jaký kontakt s přáteli preferuješ?). Pod výzkumnou otázkou jsem zařadila šestou a sedmou otázku z dotazníkového šetření.

Položka číslo 6. – **Jaký kontakt s přáteli je pro tebe důležitější?**

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
osobní	91	98%
nevyplněno	1	1%
obě možnosti	1	1%
virtuální	0	0%
celkem	93	100%

Tabulka 9: Kontakt s přáteli

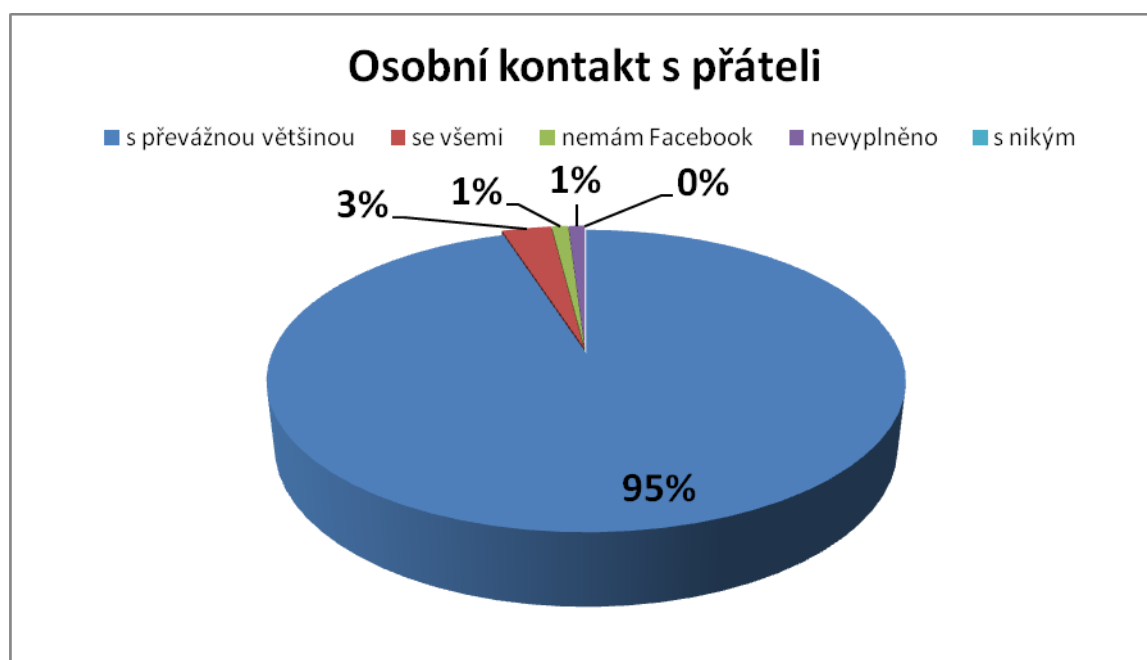
Graf 9: Kontakt s přáteli

Myslím, že nikoho velmi nepřekvapí, že téměř 100% dosáhla první možnost, tedy osobní kontakt s přáteli. Virtuální kontakt s přáteli nepreferuje nikdo z dotazovaných respondentů. Pouze jeden respondent zaškrtnul obě možnosti, tedy kontakt jak osobní, tak virtuální a jeden respondent na tuto otázku neodpověděl.

Položka číslo 7. – **S kolika lidmi ze svých přátel na Facebooku se setkáváš osobně?**

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
s převážnou většinou	88	95%
se všemi	3	3%
nemám Facebook	1	1%
nevyplněno	1	1%
s nikým	0	0%
celkem	93	100%

Tabulka 10: Osobní kontakt s přáteli

Graf 10: Osobní kontakt s přáteli

V tomto grafickém znázornění můžeme vyzorovat, že téměř všichni respondenti (95%) se vídají s převážnou většinou svých přátel, které mají na sociální síti Facebook.

Pouhé 3% dotazovaných se vídají se všemi svými přáteli a jen jeden respondent nemá účet na sociální síti Facebook. Jeden z dotazovaných respondentů na tuto otázku neodpověděl.

Vyhodnocení oblasti čtvrté

Z grafického znázornění je nám jasno, že i přes moderní dobu komunikačních portálů žáci středních škol preferují osobní kontakt se svými přáteli a blízkými. Na výzkumnou otázku si tedy můžeme jasně odpovědět, že žáci středních škol preferují osobní kontakt. Což je podle mého názoru pozitivní zjištění.

Oblast pátá – Nejčastější důvody k využití sociálních sítí

Jak již název napovídá, tato oblast se věnuje důvodům k využívání sociálních sítí. Konkrétně je tato oblast hlavním cílem výzkumné otázky č. 5 (Jaký je nejčastější důvod k využití sociálních sítí u žáků středních škol?) pod kterou spadají tři dotazníkové otázky (otázka č.2, č. 3 a č. 4).

Položka číslo 1. – Máš účet na nějaké ze sociálních sítí?

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
ano	92	99%
ne	1	1%
celkem	93	100%

Tabulka 11: Účet na sociálních sítích

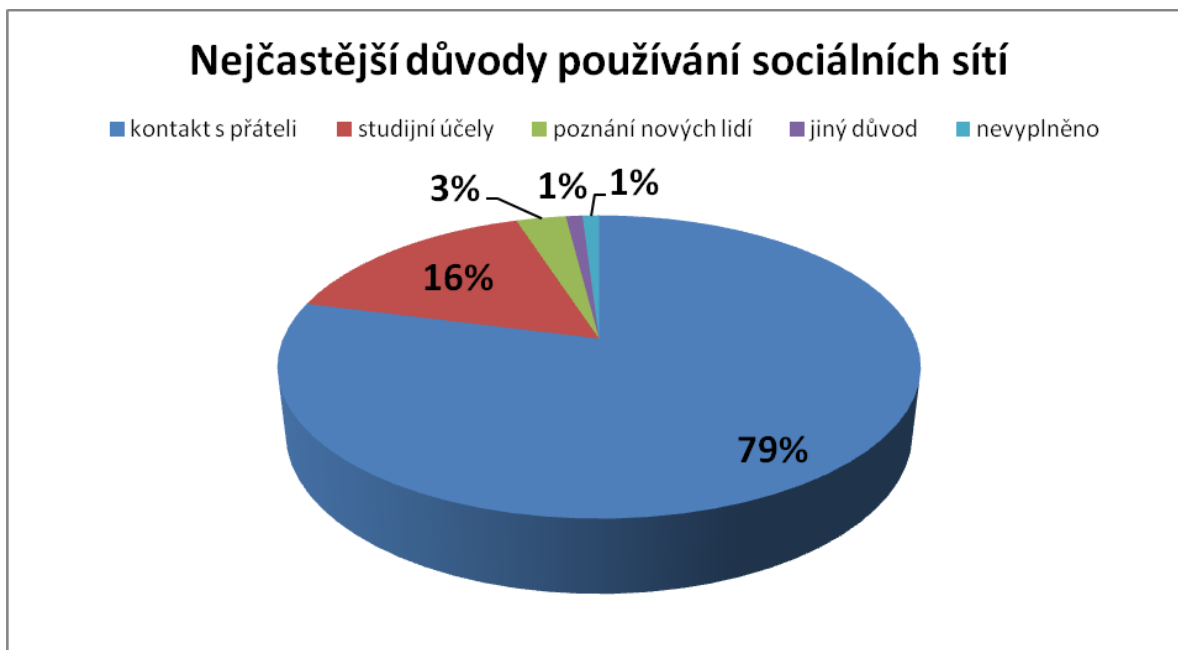
Graf 11: Účet na sociálních sítích

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 93 respondentů. Z toho 92 (99%) respondentů má účet na nějaké sociální síti a 1 (1%) nemá účet na sociálních sítích. Já osobně považuji za pozitivní, že alespoň jeden z respondentů nemá založený profil na žádné ze sociálních sítí. Předpokládala jsem, že na tuto otázku mi nikdo záporně neodpoví.

Položka číslo 3. – **Z jakého důvodu sociální síť nejčastěji využíváš?**

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
kontakt s přáteli	73	79%
studijní účely	15	16%
poznání nových lidí	3	3%
jiný důvod	1	1%
nevyplněno	1	1%
celkem	93	100%

Tabulka 12: Nejčastější důvody používání sociálních sítí

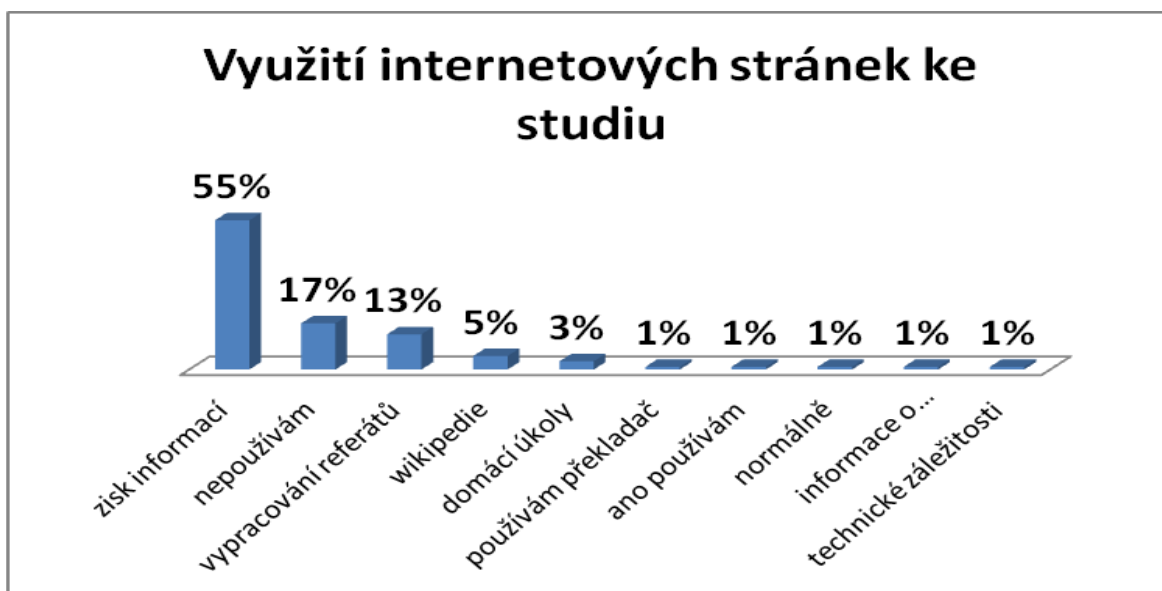
Graf 12: Nejčastější důvody používání sociálních sítí

Z uvedeného grafu můžeme usoudit, že většina žáků středních škol využívá sociální sítě především ke kontaktu s přáteli. Často jsou sociální sítě používány i ke studijním účelům. Jeden z respondentů si vybral z nabízených odpovědí možnost „jiný důvod“, kdy uváděl, že sociální sítě používá k podnikání.

Položka číslo 4. – Využíváš často internetové stránky ke studijním účelům? Pokud ano, jak?

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
zisk informací	51	55%
nepoužívám	16	17%
vypracování referátů	12	13%
wikipedie	5	5%
domácí úkoly	3	3%
používám překladač	2	1%
ano používám	1	1%
normálně	1	1%
informace o suplování	1	1%
technické záležitosti	1	1%
celkem	93	100%

Tabulka 13: Využití internetových stránek ke studiu

Graf 13: Využití internetových stránek ke studiu

Zde mohli respondenti dopsat svoji vlastní odpověď na to, jakým způsobem využívají internetových stránek při studijních účelech. Nadpoloviční většina, tedy 55% využívá internetových stránek k získání nových informací. 17% uvedlo, že internetové stránky ke studijním účelům nevyužívají, 13% dotazovaných se shodlo na tom, že internetové stránky využívají ke studijním účelům a to při práci na referátech nebo seminárních pracích. 5% respondentů využívá internetovou stránku wikipedie.cz, pouhé 3% respondentů uvedlo, že využívají internetové stránky ke zpracování domácího úkolu a rovněž 3% používají překladač. Zbylé odpovědi jako „používám internetové stránky k získání informací o suplování“ nebo „normálně“ měly 1%.

Vyhodnocení páté oblasti

Podle výše uvedeného grafické znázornění jednotlivých otázek z dotazníku je zřejmé, že žáci středních škol sociální sítě využívají především ke kontaktu se svými přáteli nebo k hledání informací, které jim mohou pomoci jak při zpracování seminárních prací, tedy ke studijním účelům, tak i k získání informací pro svůj osobní život. V prvním grafickém znázornění můžeme vidět, že pouze jeden z žáků střední školy nemá založen účet na sociální síti. I když jde jen o jednoho z dotazovaných je pro mě optimistické, že stále se mezi námi najdou lidé, kteří nepovažují za nutnost být uživatelem sociální sítě. Konkrétní výzkumnou otázku bych tedy vyhodnotila tak, že nejčastějším důvodem je možnost rychlé a bezplatné komunikace.

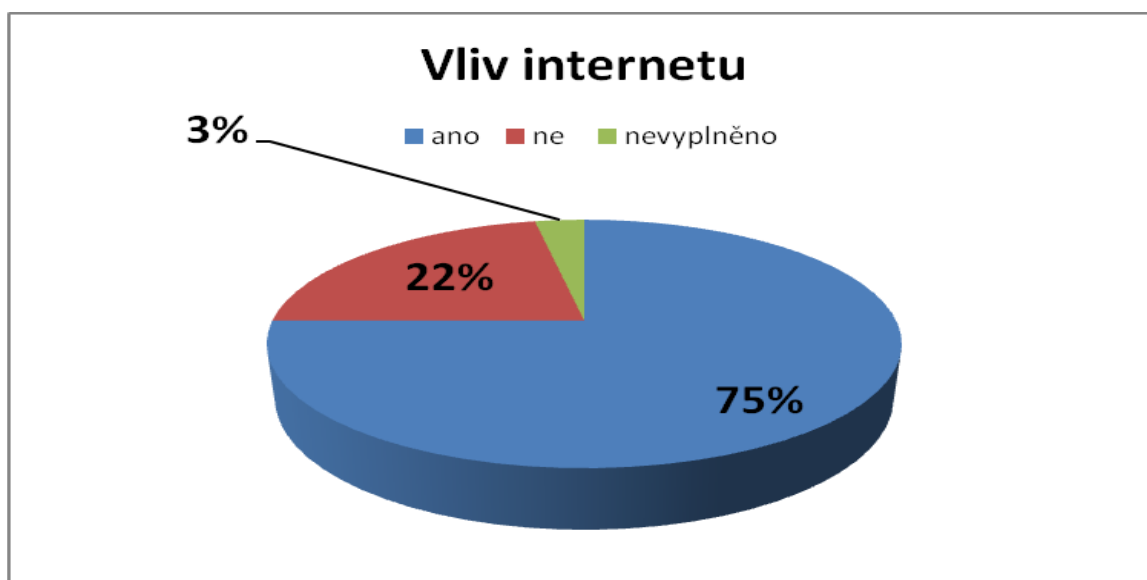
Oblast šestá – Vliv uveřejněných reklam na žáky středních škol

Mojí snahou v této oblasti bylo zjistit, zda si žáci středních škol vůbec uvědomují, že reklamy, které jsou uveřejněny na internetových stránkách a sociálních sítích je mohou ovlivnit při výběru zboží. Z výzkumných otázek se touto oblastí zabývá otázka č. 6 (Uvědomují si žáci středních škol, že je reklamy uveřejněné na internetových stránkách mohou ovlivnit?). Abych získala odpověď na šestou výzkumnou otázku, zařadila jsem do dotazníku dvě položky, které se týkají vlivu reklam. Přesněji jde o otázku č. 8 (Uvědomuješ si, že tě internet může ovlivnit například při nákupu oblečení nebo elektroniky?) a otázku č.9 (Ovlivňují tě reklamy uveřejnění na internetu?).

Položka číslo 8. – Uvědomuješ si, že tě internet může ovlivnit například při nákupech oblečení nebo elektroniky?

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
ano	70	75%
ne	20	22%
nevyplněno	3	3%
celkem	93	100%

Tabulka 14: Vliv internetu

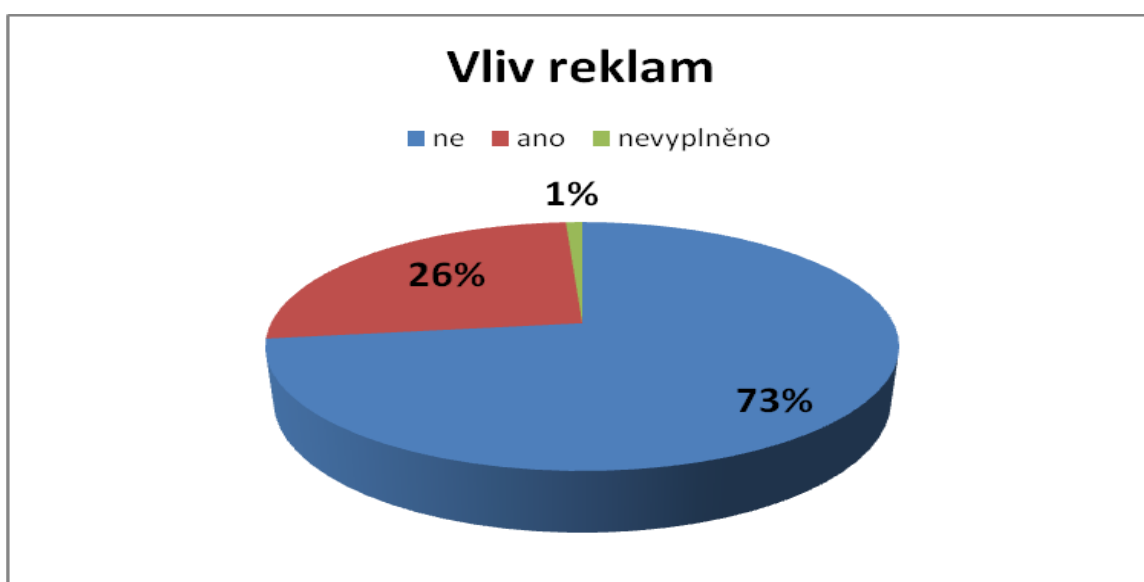
Graf 14: Vliv internetu

Dle tohoto grafu můžeme konstatovat, že je velmi pozitivní kolik respondentů si uvědomuje vliv internetových stránek, reklam nebo odkazů při výběru například oblečení nebo elektroniky. Přesněji 70 respondentů (75%) z 93 dotazovaných odpovědělo, že si vliv internetu uvědomují. Zbýlých 20 respondentů (22%) si možnost ovlivnění internetovým obsahem neuvědomuje. Tři respondenti se odmítli vyjádřit na tuto otázku.

Položka číslo 9. – Ovlivňují tě reklamy uveřejněné na internetu (například při výběru oblečení apod.)?

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
ne	68	73%
ano	24	26%
nevyplněno	1	1%
celkem	93	100%

Tabulka 15: Vliv reklamy

Graf 15: Vliv reklamy

U položky číslo 9 si respondenti mohli vybrat z možnosti ano nebo ne. S naprostou většinou, a to 73%, žáci středních škol uvedly možnost ne, tedy si nemyslí, že by je reklamy uveřejněné na internetu ovlivňovaly při jejich výběru. 26% dotazovaných zvolilo možnost ano, tudíž si myslí, že reklamy uveřejněné na internetu mají vliv na jejich výběr ať už oblečení nebo elektroniky. Jeden respondent na tuto otázku neodpověděl.

Vyhodnocení oblasti č. 6

Z 93 dotazových žáků si vliv reklam uvědomuje, 70 respondentů, což je více než polovina. Je velmi dobré, že si tento vliv žáci uvědomují. Co se týká vyhodnocení výzkumné otázky, můžeme konstatovat, že většina žáků středních školy si tento vliv uvědomuje.

Oblast sedmá – Bezpečnost na internetu

Cílem této oblasti je zjistit, zda žáci středních škol jsou poučeni o bezpečnosti na internetu. Tedy zda vědí jak se bránit, pokud by se dostali do problému v kyber prostoru, ale i zjistit, jestli žáci středních škol vůbec ví, že na internetových stránkách a sociálních sítích číhá nebezpečí. Na tuto oblast se přímo ptá výzkumná otázka č. 7 (Jsou žáci středních škol dostatečně informováni o bezpečnosti na internetu?). Z dotazníkového šetření jsem zde přiřadila otázku třináctou.

Položka číslo 13.- **Byl/a jsi někdy poučen/a o bezpečnosti na internetu?**

Kategorie	Relativní četnost	Absolutní četnost %
ano	79	85%
ne	13	14%
nevyplněno	1	1%
celkem	93	100%

Tabulka 16: Bezpečnost na internetu

Graf 16: Bezpečnost na internetu

U této položky jsem byla velmi mile překvapena, jelikož, jak sami můžeme vidět, převážná většina žáků středních škol byla poučena o bezpečnosti internetu. Bohužel 14% o bezpečnosti poučeno nebylo, i když je to velmi důležité v dnešní době. 1% zobrazuje jednoho respondenta, který tuto otázku nezodpověděl.

Vyhodnocení oblasti sedmé

Jak můžeme vidět v grafickém znázornění, 85% z dotazovaných respondentů bylo poučeno o bezpečnosti na internetu, bohužel 14% odpovědělo záporně. Bylo by zapotřebí, aby dospívající byli více informováni o nástrahách internetu nebo o tom jak se chovat v kyber prostoru. Celkově lze tedy říci, že žáci středních škol sice jsou poučeni o bezpečnosti na internetu, ale ne dostatečně.

8.2 Shrnutí výsledků

Dotazníkového šetření se celkově zúčastnilo 93 respondentů. Tyto respondenty jsem nerozdělovala do žádných kategorií jako například podle věku, pohlaví apod. Bylo zjištěno, že všichni žáci střední školy, až na jednoho, mají účet na nějaké ze sociálních sítí jako například na Facebooku. Průzkum také potvrdil, že žáci středních škol využívají sociální sítě a celkově internetové stránky především k získání informací a ke kontaktu s přáteli.

Na otázku, jak žáci nejčastěji využívají sociální sítě, bylo prokázáno, že je nejčastěji využívají ke kontaktu s přáteli, konkrétně takto odpovědělo 73 respondentů, tedy 79%. Můžeme tedy zkonstatovat, že sociální sítě ovlivňují naše životy. Především tento vliv můžeme pozorovat v komunikaci. Před přímou interakcí s uživatelem často preferujeme možnost bezplatné komunikace on-line.

Co se týká kontaktu s přáteli, tak žáci středních škol jednoznačně preferují osobní kontakt (98%). V oblasti volného času, bylo zjištěno, že žáci středních škol spíše nenavštěvují žádné kroužky (54%) a pokud ano (46%), tak dávají přednost sportovním kroužkům nebo těm, které jim pomůžou při vzdělávání (fyzikální kroužek, chemie apod.).

Na otázku, zda byly někdy poučení o bezpečnosti na internetu, odpovědělo 79 respondentů kladně (85%) a 13 respondentů záporně (14%). Bylo by však ideální, kdyby na tuto otázku odpovědělo kladně celých 100% dotazovaných.

Celkem 89% žáků středních škol spatřuje v sociálních sítích negativa. Největším negativem je pro ně ztráta času, který mohou využít jinak, nežli na sociálních sítích. Za negativum považují také sdílení soukromí (18%) nebo odcizení osobních dat (2%).

Žáci středních škol samozřejmě spatřují i pozitiva v používání sociálních sítí a to konkrétně 77 dotazovaných. Největším pozitivem pro ně je možnost bezplatné komunikace (10%), rychlé spojení s přáteli (16%), ale i poznání nových přátel (8%). Mezi pozitiva žáci středních škol zařadili také inspiraci, například při tvorbě seminárních prací, kterou získávají na internetových stránkách nebo sociálních sítích.

Průzkum potvrdil, že žáci středních škol si uvědomují, že reklamy nebo celkově internetový obsah je může ovlivnit při nákupech zboží, jako například elektroniky. Z celkových 93 dotazovaných si 70 (75%) respondentů uvědomuje vliv reklam nebo internetového obsahu a 20 (22%) si nemyslí, že je reklamy mohou ovlivnit při výběru zboží.

24 respondentů (26%) také odpovědělo, že pocítili vliv reklam uveřejněných na internetových stránkách. Tento vliv nepocítilo 68 (73%) dotazovaných

Kladně hodnotím i to, že většina žáků středních škol jsou poučení o bezpečnosti na internetu. Přesněji 79 respondentů (85%) vědí jak se chovat na internetu, jsou poučení o bezpečnosti a 13 respondentů (14%) poučení o bezpečnosti na internetu nebyli. Z hlediska toho, že využívání internetu a sociálních sítí je na každodenním pořádku, očekávala jsem větší informovanost o rizicích na internetu.

V otázkách, které se týkaly využití volného času, bylo dokázáno, že 54% žáků středních škol nenavštěvuje kroužky.

Co se týká výzkumných otázek, je jasné, že sociální sítě mají na žáka vliv. I když si uvědomují rizika, které s využíváním sociálních sítí souvisejí, je pro ně velkým přínosem možnost bezplatné a rychlé komunikace se svými přáteli a blízkými. Velmi mile jsem byla překvapena při vyhodnocení druhé výzkumné otázky. V dnešní moderní době, kdy se necháváme vtáhnout do světa techniky, je pozitivní, že žáci středních škol preferují trávit svolný čas po boku svých nejbližších. Taktéž je velmi pozitivní, že žáci středních škol si uvědomují, že čas strávený na sociálních sítích není smysluplně využitý čas. Lze jej využít lépe, a to tak, že by se například mohli věnovat školním povinnostem.

I když žáci sociální sítě nejvíce používají ke kontaktu s přáteli, stále je pro ně prioritní osobní kontakt.

Ovšem co se týká poučení o bezpečnosti na internetu, už tak optimističtí být nemůžeme. Sice většina žáků střední školy je poučena o bezpečnosti na internetu, najdou se i jedinci, kteří poučení nejsou. Bylo by za potřebí tuto chybu napravit, aby se žáci mohli vyvarovat rizikům, která jsou spojena s internetovým obsahem a sociálními sítěmi.

8.3 Návrhy a doporučení

Z výzkumu je zřejmé, že žáci středních škol využívají sociálních sítí především ke kontaktování svých přátel nebo k získání nových informací v různých oblastech vzdělávání, ale i volného času. Téměř všichni z dotazovaných mají vytvořený profil na nějaké sociální síti.

I když většina z žáků středních škol jsou poučeni o bezpečnosti internetu, doporučovala bych učitelům, aby zaměřili hodiny informativní a výpočetní techniky také na poučení o bezpečnosti na internetu a informovali žáky o nástrahách na internetových stránkách nebo možnosti zneužití osobních dat a identity na sociálních sítích. Pro upřesnění problematiky bych navrhovala, aby učitelé poukázali na skutečné příběhy, žáky poučili o následcích nebo nechali žáky navrhnout, jak předcházet těmto jevům.

Další doporučení se týká větší informovanosti o negativech sociálních sítí jako například kyberšikana, kyberstalking, ale i zdravotní rizika, která vyplývají s každodenním sezením u počítače. Bylo by vhodné, aby o těchto negativech byly informování například

v hodinách informativní a výpočetní techniky nebo v hodinách biologie. Také je dobré informovat žáky o výchovném poradci, kterého má škola, případně školního psychologa, pokud by se setkali s kyberšikanou apod.

Nepochybně je také důležité, aby rodiče více kontrolovali své děti. Nelze se spoléhat na to, že veškerá problematika spojená s internetem a sociálními sítěmi je dostatečně objasněna ve škole. Měli by tedy věnovat více pozornosti tomu, jaké internetové stránky jejich ratolest navštěvuje, ale i tomu, jak se na internetu děti chovají.

Také by bylo vhodné, kdyby naše moderní doba mohla vynaleznout nějaký šikovný systém, který bude schopen ověřovat data a informace, které udává uživatel při registraci. Jak je nám všem známo uživatelem sociální sítě Facebook se dá být až od 13 let. Ale tyto informace se dají velmi jednoduše zfalšovat. Dítě si pouze vypočítá datum narození, které bude splňovat hranici 13 let a registrace je možná.

ZÁVĚR

Úvodní kapitoly mé bakalářské práce se zaměřují na internet a jeho vývoj. Jsou zde popsány i negativa sociálních sítí, což je spojeno s rizikovým chováním na internetu a období dospívání, kde charakterizují, čím si v tomto období jedinec prochází.

Je vhodné, aby učitelé, ale i rodiče věděli, jak se jedinec v tomto období chová. Také poukazují na to, jaký význam pro něj hraje vrstevnická skupina. Právě vrstevnická skupina často zapříčiňuje změny v tomto období. Jedinec, který dospívá, se snaží být populárním a pokud vidí, že jeho vrstevníci tráví mnoho svého volného času na sociálních sítích a zveřejňují své fotky, osobní pocity nebo jen aktualizují své statusy, snaží se to dospívající jedinec dělat také. Je to pro něj „in“, když to dělají i jeho vrstevníci, nechce „vyčnívat“.

Dále se zaměřuji na negativní vlivy sociálních sítí. Hodně z nás si neuvědomuje negativní dopady, jako například sdílení osobních dat, odcizení identity nebo kyberšikanu.

Z důvodu rozvoje informačních a komunikačních technologií (především sociální sítě Facebook) je riziko odcizení identity i kyberšikany větší. Je tedy důležité, aby rodiče své ratolesti kontrolovali. Zda využívají internetové stránky k pomoci při vypracovávání referátů do školy, vyhledávají informace nebo jen komunikují se svými přáteli.

Jelikož se dospívající většinou dospělému nesvěří s negativními zkušenostmi, je důležité, aby si rodič všiml varovných signálů, které mohou upozornit například na kyberšikanu, ale i jiné negativní dopady. Velmi důležité je, aby si rodiče i učitelé všimali změn v chování u dospívajícího.

Právě rozvoj technologií umožňuje žákům středních škol trávit svůj čas na sociálních sítích i během vyučování, a právě proto je důležité, aby si varovných signálů všimali i učitelé a případně žákovi doporučili návštěvu u výchovného poradce.

Dnes existuje i mnoho preventivních programů, které se zaměřují na negativní dopady sociálních sítí na jedince. Jedná se například o prevenci kyberšikany a kyberstalkingu, ale i o to, jak se máme chovat na internetu a sociálních sítích, abychom předcházeli možnosti odcizení své identity, sledování osobních dat nebo závislosti na sociálních sítích. Bohužel si myslím, že k úplné eliminaci negativních jevů pravděpodobně nedojde.

Myslím si, že má bakalářská práce splnila svůj záměr, tedy zmapovat jak žáci středních škol tráví svůj volný čas a jestli si uvědomují možné nepříznivé následky každodenního používání sociálních sítí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bezpečný internet, Rady pro bezpečnost na internetu [online]. [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.bezpecnyinternet.cz/>

ČÁP, Jan. *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-534-3.

ČERNÁ, Alena, Lenka DĚDKOVÁ, Hana MACHÁČKOVÁ, Anna ŠEVČÍKOVÁ a David ŠMAHEL. *Kyberšikana*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-247-4577-0.

DĚDÍČEK, Dominik. *333 tipů a triků pro Facebook*. Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-2963-0.

DĚDÍČEK, Dominik. *Facebook: jednoduše*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-3196-1.

ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČKAL. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5.

FRANC, Martin a Jiří, KNAPÍK. *Volný čas v českých zemích 1957-1967*. Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2229-5.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. 1.vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

HOFBAUER, Břetislav. *Kapitoly z pedagogiky volného času: soubor pojednání o volném čase a jeho výchovném zhodnocování*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2010. ISBN 978-80-7394-240-3.

HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KON, Igor Semovič. *Kapitoly z období dospívání*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986.

KULHÁNKOVÁ, Hana a Jakub ČAMEK. *Fenomén Facebook*. 1.vyd. Kladno: BigOak, 2010. ISBN 978-80-904764-0-0.

KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučování v pedagogickej teórii a praxi*. Bratislava: Nakladateľství UK, 2004. ISBN 80-223-1930-9.

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 2.vyd. Praha : Grada, 2006. ISBN 80-247-1284-9.

NOVOTNÁ, Lenka, Miloslava HRÍCHOVÁ a Jana MIŇHOVÁ. *Vývojová psychologie*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2012. ISBN 978-80-261-0115-4.

PÁVKOVÁ, Jiřina a kolektiv. *Pedagogika volného času*. 3.vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6.

PAVLÍČEK, Antonín. *Nová média a sociální síť*. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-2451-742-1.

PETROWSKI, Thorsten. *Bezpečí na internetu: pro všechny*. Liberec: Dialog, 2014. ISBN 978-80-7424-066-9.

PIEPER, Josef. *Volný čas-vzdělání-moudrost*. Praha: Křesťanská akademie, 1992. ISBN 80-900615-6-7.

Projekt E-bezpečí [online]. [cit. 2015-04-15]. Dostupné z <http://www.e-bezpeci.cz/>

PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. 2.vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-631-4.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 1.vyd. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-029-4.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I: Dětství a dospívání*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.

VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Volný čas pedagogika zážitku*. Brno: Masarykova univerzita, 1992. ISBN 80-210-0428-2.

Výchovně vzdělávací činnost ve školní družině: Příručka pro práci vychovatelek. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984. Metodické příručky pro veřejnost

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod. a podobně

tzv. tak zvaně

atd. a tak dále

č. číslo

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Přínos internetu.....	43
Graf 2: Pozitiva sociálních sítí.....	44
Graf 3: Konkrétní pozitiva sociálních sítí.....	45
Graf 4a: Negativa sociálních sítí.....	46
Graf 4b: Konkrétní negativa sociálních sítí.....	47
Graf 5: Trávení volného času.....	49
Graf 6: Navštěvuješ nějaké kroužky.....	50
Graf 7: Konkrétní kroužky.....	51
Graf 8: Je čas strávený na sociálních sítích smysluplně využitý čas?.....	53
Graf 9: Kontakt s přáteli.....	54
Graf 10: Osobní kontakt s přáteli.....	55
Graf 11: Účet na sociálních sítích.....	57
Graf 12: Nejčastější důvody k používání sociálních sítí.....	58
Graf 13: Využití internetových stránek ke studiu.....	59
Graf 14: Vliv internetu.....	61
Graf 15: Vliv reklam.....	62
Graf 16: Bezpečnost na internetu.....	64

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Přínos internetu.....	43
Tabulka 2: Pozitiva sociálních sítí.....	44
Tabulka 3: Konkrétní pozitiva sociálních sítí.....	45
Tabulka 4: Negativa sociálních sítí.....	46
Tabulka 5: Trávení volného času.....	48
Tabulka 6: Navštěvuješ nějaké kroužky	49
Tabulka 7: Konkrétní kroužky.....	50
Tabulka 8: Je čas strávený na sociálních sítích smysluplně využitý čas?.....	52
Tabulka 9: Kontakt s přáteli	53
Tabulka 10: Osobní kontakt s přáteli.....	54
Tabulka 11: Účet na sociální síti.....	56
Tabulka 12: Nejčastější důvody k používání sociálních sítí	57
Tabulka 13: Využití internetových stránek ke studiu.....	58
Tabulka 14: Vliv internetu.....	60
Tabulka 15: Vliv reklamy.....	61
Tabulka 16: Bezpečnost na internetu.....	62

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Úvodní strana sociální sítě Facebook.....	18
Obr. 2: Nejčastěji navštěvované sociální sítě v ČR.....	19
Obr. 3: Poradna e-bezpečí – úvodní strana.....	26

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1: Dotazník

PŘÍLOHA P I:

DOTAZNÍK

Ahoj holky a kluci,

jmenuji se Šárka Machů, jsem studentkou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, oboru sociální pedagogika. Součástí mé bakalářské práce je výzkum týkající se dopadů sociálních sítí na žáky středních škol. Pomocí tohoto dotazníku bych se od vás chtěla dozvědět několik informací. Dotazník je zcela anonymní, nevyplňujete své jméno. Bude sloužit pouze pro studijní účely. Otázky v dotazníku jsou převážně otevřené, tudíž vás prosím o vepsání vašich odpovědí. U uzavřených otázek prosím zakroužkujte pouze jednu odpověď.

Pro lepší pochopení uvádím níže definici pojmu dopad: „*Sloveso dopadnout znamená kromě jiného též, mít nějaký výsledek nebo pořádit nějak. Synonymem slova dopad je důsledek. Tedy mít určitý vliv nebo působení.* Naše řeč, ročník 46 (1963), číslo 5

Předem moc děkuji za vyplnění.

1. Máš účet na nějaké ze sociálních sítí?

a) ano

b) ne

2. Myslíš si, že čas strávený na sociální síti je smysluplně využitý čas?

a) ano

b) ne

3. Z jakého důvodu sociální sítě nejčastěji využíváš?

- a) kontakt s přáteli
- b) poznávání nových lidí
- c) studijní účely
- d) jiný důvod (uveď jaký): .....

4. Využíváš často internetové stránky ke studijním účelům? Pokud ano, jak?

.....

.....

.....

5. Co je pro tebe největším přínosem internetu?

- a) sdílení fotografií
- b) možnost vědět, co dělají ostatní
- c) vyhledávání informací
- d) jiný důvod:.....

6. Jaký kontakt s přáteli je pro tebe důležitější?

- a) osobní
- b) virtuální

7. S kolika lidmi ze svých přátel na facebooku se setkáváš osobně?

- a) se všemi
- b) s převážnou většinou
- c) s nikým

d) nemám Facebook

8. Uvědomuješ si, že tě internet může ovlivnit například při nákupech oblečení nebo elektroniky?

a) ano

b) ne

9. Ovlivňují tě reklamy uveřejněné na internetu (například při výběru oblečení)?

a) ano

b) ne

10. Jak nejčastěji trávíš svůj volný čas?

.....
.....
.....

11. Navštěvuješ nějaké kroužky?

a) ano

b) ne

12. Pokud nějaký kroužek navštěvuješ, jaký to je?

.....
.....
.....

13. Byl/a jsi někdy poučen/a o bezpečnosti na internetu?

a) ano

b) ne

14. Vidíš v sociálních sítích přínos? Pokud ano, jaký?

.....
.....

15. Vidíš v sociálních sítích nějaké negativum? Pokud ano, jaká negativa?

.....
.....